

‘En farfar
i livet bør
alle ha’

21

refleksjoner

MANDAG: 6 SIDER

FRIHET TIL
Å YTRE?

24

‘Vi misjonær-
foreldre har
også et ansvar’

20

Vi har 63 mrd. i inkasso- gjeld på kredittkort

Foto: NTB scanpix

Norske butikkjeder tilbyr store rabatter til kunder som handler på kreditt, og DNB betaler kjedene stykkpris for alle nye avtaler. I 2011 dro vi kredittkort for 105 milliarder kroner, men ikke alle betaler regningen. – Bondefangeri, mener Bengt Scheldt, som er leder i Gjeldsoffer-Alliansen.

4

Støre gleder seg med frigitt døds- dømt pastor

Den iranske pastoren Yousef Nadarkhani ble lørdag gjenforent med familien etter tre år i fengsel for å evangelisere blant muslimer. – Gledelig, sier utenriksminister Jonas Gahr Støre.

10

Foto: Privat

‘Send asyl- søkere til gresk øy’

Forfatter Sigurd Skirbekk foreslår i sin nye bok å leie en gresk øy til asylsøkere som har fått avslag.

14

Foto: NTB scanpix

- kommentar/debattredaktør Jon Magne Lund
- send ditt synspunkt på lederen til debatt@vl.no
- les egen nettleider på verdidebatt.no/simon

synspunkt

vårtland

– politisk fri og uavhengig kristen dagsavis –
Grunnlagt 1945

Sjefredaktør/administrerende direktør
HELGE SIMONNES

Lippestad advarsel

KAN DET tenkes en verre jobb enn å forsvare Norges verste masse-morder? Geir Lippestad tok oppdraget. Saken er nå avsluttet på en god måte. Vi har fulgt våre rettsstatsregler også i denne helt spesielle saken, og vi har fått en dom som står seg godt. Dette er ikke minst Lippestads fortjeneste.

DETTE VAR en jobb han gjorde på vegne av oss alle. En dyktig forsvarer som gjør jobben sin, er en del av den rettsstaten vi ønsker skal fungere. Ikke alle har forstått det. I helga kom det fram at han har vært utsatt for grove trusler, og også en sabotasjehandling som kunne kostet ham livet. Det kan se ut som noen mener at forsvarsadvokaten gjør jobben sin ut fra sympati for gjerningsmannen. Det er en total misforståelse.

EN AV de store belastningene Lippestad og hans team av advokater måtte ta på seg, var å ha nærkontakt med den tiltalte og sette seg inn i hans tenkemåte og reaksjonsmønster. Det som har vært tøft å se på for utenforstående som har fulgt saken, må ha vært mye vondere for dem som kom så tett på.

Det er tross alt ikke stengning av gater og skjerpet sikkerhet som er det viktigste vernet mot ekstremistisk vold.

ETTER Å ha forsvart Anders Behring Breivik og også mannen som drepte Benjamin Hermansen for vel ti år siden, kommer Lippestad med noen advarende ord til det norske samfunnet. Han ber oss om å ta tak i det som skaper slike ekstreme holdninger.

HAN MINNER oss på at det tross alt ikke er stengning av gater og skjerpet sikkerhet som er det viktigste vernet. Det er mye viktigere, men også mye vanskeligere, å ta tak i de underliggende problemene som skaper ekstremisme. Blant annet må vi bli flinkere til å leve i et flerkulturelt samfunn, sier han.

VI ER blitt et flerkulturelt samfunn. Da er det viktig å sørge for at så mange som mulig inkluderes i fellesskapet og blir med på å bygge det norske samfunnet tuftet på de verdiene vi står sammen om. Men det er også viktig å snakke ærlig om de problemene som finnes.

IKKE MINST er det viktig at unge mennesker opplever at det er bruk for dem og at deres innsats for samfunnet er ønsket. Den massearbeidsløsheten vi nå ser i deler av Europa, kan skape grobunn for ekstremistiske holdninger, fordi unge mennesker opplever at det ikke er noen plass for dem.

SELMORD

Det hjalp ikke med berømmelse og rikdom. For 50 år siden tok Marilyn Monroe sitt liv. Hvert førtiende sekund gjør noen det samme.

En million tar sitt liv hvert år

Verdens helseorganisasjon (WHO) melder at tallet på selvmord de siste 45 år har steget med 60 prosent, og organisasjonen har utpekt 10. september som dagen viet til å forhindre at folk tar sitt eget liv. Det skal bli litt av en motbakke.

De fleste av oss forstår nok at livet av og til kan bli så tungt at man helst vil flytte til et annet sted. Det er flest menn som gjør alvor av planene. I Europa er det 120.000 mennesker som årlig tar sitt liv, og 80 prosent av dem er menn. I nesten alle land er menn i flertall når det gjelder selvmord, et interessant unntak er Kina.

Mer dramatisk. Menns liv kan ofte framstå som mer dramatisk enn kvinners i den forstand at de oftere er innblandet i ulykker, de er mer kriminelle og noen har en maskulin voldstradisjon. Dette kommer også til syne når de setter punktum. Det skjer gjerne med bruk av skytevåpen, tau eller et dramatisk styrt fra stor høyde. Også unge mennesker

KOMMENTAR Bjarte Botnen

foretrekker slike metoder. Ser man på tallene for aldersgruppen mellom ti og 24 år, så er selvmord den nest mest vanlige dødsårsak, selv om det her dreier seg om små tall. På den andre siden er det en stor tragedie når en tenåring ikke orker mer og velger å forlate denne verden.

Frankfurter Allgemeine Zeitung opplyser at det i EU er aldersgruppen over 65 år som har flest selvmord: 21,9 per 100.000 innbyggere.

Ser man på de land som har flest selvmord, så utgjør de en un-

derlig blanding av stater med en kommunistisk fortid og asiatiske kapitalistland. Disse statene har mer enn 30 selvmord på 100.000 innbyggere: Litauen, Ungarn, Hviterusland, Latvia, Japan og Sør-Korea.

Kan den østeuropeiske kommunisme og den østasiatiske kapitalisme ha skapt samfunn der mange sliter? Noen østeuropeiske land er også beryktede for sitt alkoholforbruk og lave levealder for menn. Oppløsning av familiestrukturer kan spille inn, og samtlige land på listen over land med mange selvmord har også en blodig krigshistorie bak seg.

Mer komplisert. Det er mye som rører seg i menneskenes hoder, det er mange tanketråder som går hit og dit, og vi kan ikke bare samle alt dette i noen store sekker med merkelapper av typen *depresjoner*, *angst*, *alkoholisme*, *seksuelt misbruk* og mye annet. Det er mer komplisert enn som så, og fagfolk sier tendensen er økende og at stadig flere får pro-

KONTAKT VÅRT LAND

vl.no/minside

Har du ikke fått avisen?
Ring 22 310 350.

Adresser
Grubbegaten 6.

Post
Send post til postboks 1180, Sentrum, 0107 Oslo

E-post
Vet du hvem du skriver til?
Skriv fornavn.etternavn@vl.no

Dine sider
På vl.no/minside kan du blant annet omadressere, ferieflytte og finne leveringsinformasjon.

Kundesenter
For spørsmål om abonnement, ring 22 310 350. Eller send e-post til vl@kundesenter.com

Vil du bli abonnent?
Gå til vl.no/abonnement eller ring 22 310 350

Vil du annonsere?
For stillingsannonser: 22 310 310 eller stilling@vl.no
Annonser fra bedrifter eller organisasjoner: 22 310 310 eller annonse@vl.no
Dødsann.: dodsannonse@vl.no

Tips
Send tips til tips@vl.no eller ring vaktstjef på tlf. 22 310 425
Fax: 22 310 405

I Helgeland Arbeiderblad kunne vi fortelle om ordfører Andre Møller på Vega som innledet krone-rulling for å sikre tilstrekkelige midler til restaurering av kirka... Man kan mene hva man vil om religion, og sånn sett tro på hva man vil. Men det er et uomtvistelig faktum at kirkebyggene representerer en svært viktig del av vår kulturarv... I tillegg representerer kirkene en vesentlig del av vår historie som det er en åpenbar verdi å ta vare på.

Helgeland Arbeiderblad, Mosjøen

KRINGSJÅ

HELGELAND
ARBEIDERBLAD

Et virkelig demokrati må ha full trosfrihet.

Kamp for trosfrihet har vanligvis ikke vært et sentralt tema for den norske utenriks-tjenesten. Utenriksminister Jonas Gahr Støre gir nå et tydelig signal om at spørsmålet blir plassert høyere på Norges internasjonale dagsorden.

Aftenposten støtter på lederplass utenriksministerens økte engasjement for trosfrihet

KIRKEBAKKEN

Aftenposten

Blir
Mitt

Romney valgt,
er det et
voldsomt slag
mot fornuften.

Harry Belafonte, 85, til
Morgenbladet

Norma Jean Mortenson, bedre kjent som Marilyn Monroe, hadde mange ansikter. Et av ansiktene publikum sjeldent fikk se var det som gjorde at hun tok sitt eget liv for 50 år siden. Fremdeles er det stor interesse for henne.

Foto: Ap Photo/NTB scanpix, arkiv

blemer. På den annen side er det opplagt store ulikheter fra land til land, fra kultur til kultur.

Synet på selvmord har også endret seg. Hos noen er selvmordsbombere blitt en vanlig kampform, og i Tyskland kan selvmord også kalles *Freitod*. Det kan tenkes situasjoner da det å ta sitt eget liv er et bedre alternativ enn et fortsatt liv.

Ville leve. Selvmord og forsøk på dette var tidligere straffbart, og etter Christian 5s Norske Lov kunne selvmord føre til konfiskasjonsstraff, og selvmordere skulle

ikke begraves i viet jord.

Fremdeles har forsikringsselskapene enkelte restriksjoner og begrensninger for utbetalinger etter selvmord, men det er litt uklart hvordan de praktiseres.

Trolig er det slik at få mennesker oppriktig ønsker å reise herifra. Forskning på japanske kamikazepiloter har vist at mange av dem slett ikke ville dø for keiser og fedreland, men de ble presset av eldre offiserer og andre med makt og myndighet. Deres siste brev viser at de heller ville ha blitt igjen.

For hvert selvmord har WHO

registrert 20 forsøk. Ofte bruker vi frasen «et rop om hjelp». Mye tyder på at dette er helt riktig.

Hvorvidt FN-organisasjonen selv kan gjøre noe for å få ned selvmordsstallene, er usikkert, men nasjonale myndigheter, organisasjoner og enkeltmennesker kan helt sikkert gjøre en betydelig innsats for å besvare fortvilte rop.

Bjarte Botnen
kommentator

bjarte.botnen@vl.no

Utdrag fra verdidebatt.no/helginho

Jordvern til byfolks beste

Mange politikere, spesielt i byene, vil redusere jordvernet for å bygge boliger der. Jeg mener det er uansvarlig politikk. Dette fordi framtidssituasjonen er relativt godt kjent. De tilsier at en bør ta vare på mest mulig dyrka mark. Arealer egna for matkorndyrking er spesielt viktig å ta

vare på. Disse ligger ofte i sentrale strøk på Østlandet, og mange områder trues av nedbygging.

Forslag om å la jorder vike for boliger er omtrent like lurt som å gjøre om skoler, sykehjem, sykehus o.l. til boliger, eller å la den enkelte kommune fastsette drivstoffavgiftene. (...)

Fortidas feil bør ikke påvirke framtida for mye. Den såkalte boligkrisa kunne vært redusert ved å spre arbeidssteder bedre, sånn

at flere kunne slippe å flytte til de store byene. Mange ønsker seg ut. Nedbygging av dyrka jord ser mest ut til å være en gammel uvane. Folk har kvitta seg med mange uvaner gjennom historia. La oss sørge for at nedbygging av dyrka jord blir noe framtidens lesere av historiebøker kan la seg sjokkere av at forfedrene virkelig holdt på med.

Helge Skår

Lidenskapelig kjærlighet

Bibelen forteller én fortelling fra første til siste side: At det finnes Én som har skapt alt, og denne éne, personlige, treenige Gud elsker verden med en kjærlighet av en annen verden. Han elsker oss akkurat slik vi er skapt for å bli elsket: Lidenskapelig, evig og trofast. Men vi, vi elsker ikke Gud verken lidenskapelig, evig eller trofast. Vi roter oss bort allerede på side to i fortellingen, og det er helt og holdent vår egen skyld.

Dagens bibeltekst er hentet fra side 197 i historien. Moses har nettopp advart Israelfolket om hva som vil skje hvis de sviker Gud og dyrker av-

guder: Da vil Guds folk bli spredt ut blant folkene.

Så kommer dagens bibeltekst:

«Men dersom dere søker Herren din Gud der, skal du finne ham når du søker ham av hele ditt hjerte og hele din sjel. I din nød, når alt dette rammer deg i dager som kommer, skal du vende om til Herren din Gud og lytte til hans røst. For Herren din Gud er en barmhjertig Gud. Han slipper deg ikke og ødelegger deg ikke». (5. Mos 4, 29–31)

ETTERTANKE

Ragnhild Helena
Aadland Høen

KATEKET

Dagens tekst:
5. Mos 4, 29–31

På en måte skulle jeg ønske at det stod: «Du skal finne Gud når du søker ham av litt av ditt hjerte og en flik av din sjel». Men jeg innser jo at det ikke er sånn et ekte søk fungerer.

Når du mister en du elsker, setter du ikke i gang et halvhjertet søk. Du gjør alt du kan. Du setter himmel og jord i bevegelse. Du gir alt.

Derfor: Gi alt. Søk Gud av hele ditt hjerte, med alt det som finnes der av tro og kjærlighet, tvil, motstand og delthet. Kom som du er. Søk Gud med hele deg. Da settes Himmelen mektigste krefter i bevegelse.

Ragnhild Helena Aadland Høen er kateket i den katolske St. Paul menighet i Bergen

LA OSS BE

«Fra dypet roper jeg til deg, Herre. Herre, hør min røst! Vend øret til og lytt når jeg trygler og ber. Jeg stunder etter Herren mer enn vaktmenn etter morgenen, vaktmenn etter morgenen.» (Fra Salme 130)

Daglig bibelvers på SMS: Send **BIBEL** til 1933
Tjenesten er levert av boomerang media og koster kr. 1,50 per mottatt melding

- reportasjeleder Bjørgulv K. Bjåen
- samfunn@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 395
- flere nyheter på vl.no/samfunn

INGEN KONTROLL PÅ GRASROTPENGER

■ Siden 2009 har regjeringen utbetalt nærmere 1 milliard kroner i grasrotmidler fra tippemidlene. Men det finnes ingen kontroll over hvem som får pengene og hvordan de brukes. Nå vil kulturdepartementet foreta en innstramning, skriver VG. Avisen har gjennomgått mottakerlistene over de klubbene og foreningene som har fått grasrotmid-

ler. De har spesielt konsentrert seg om klubber som har fått utbetalt høye summer på få spillkort – altså tippere som spiller for svært store summer. Gjennomgangen har avslørt foreninger som er opprettet kun for å motta grasrotmidler. Det eneste som kreves for å motta slike midler er nemlig å registrere seg i frivillighetsregisteret. ©NTB

Lokketilbud frister til kreditt

Med tilbud om rabatt blir kunder daglig fristet til å skaffe seg kredittkort. – Bondefangeri, mener Gjeldsoffer-Alliansen.

Sigbjørn Kiserud

sigbjorn.kiserud@vl.no 22 310 310

Kredittkortene dras varme i Norge og en rekke butikkkjeder tilbyr nå et eget kredittkort. Enten det heter byggekonto, betalingsutsettelse eller «Kjøp nå – betal om 4 måneder» er prinsippet det samme:

Du får et kredittkort.

Men bak kortet ligger en kamp om kroner. For hvert eneste kredittkort en butikkjede klarer å selge til en kunde, betaler leverandøren av kortet, gjerne en bank, en pen sum penger til butikkene.

Det har gjort at en rekke butikker nå tilbyr kunder rabatt hvis kundene velger å betale med butikkens eget kredittkort. Det får Gjeldsoffer-Alliansen til å reagere.

– Dette går ut over de svamsamfunnet reagere, sier Bengt Scheldt, leder i Gjeldsoffer-Alliansen.

Solid overskudd. Det er liten tvil om at det ligger gode penger i å tilby nordmenn kreditt. Lørdag 1. september skrev Vårt Land at unge mellom 18 og 26 år nå har en samlet inkassogjeld på mer enn 1,1 milliarder kroner.

Tall fra Finanstilsynet viser at nordmenns samlede kredittkortgjeld som er forfalt til inkasso ved utgangen av 2011 var på 63,1 milliarder kroner. Da ble det brukt kredittkort for 105,7 milliarder kroner. Flere av de største kredittkortselskapene rundet milli-

Finanstilsynet sier nei til kredittkort som obligatorisk del av bankpakker for unge.

Vårt Land 01.09.12

arden i fjorårets årsresultat. En av landets største aktører på kredittkort, DNB, bekrefter at de gir en form for provisjonslønn til butikkjedene for hver kredittkortavtale de overtaler kunder til å signere.

– Vi betaler butikkjedene for kredittformidlingen og den jobben de gjør. De får en inntekt per kunde fordi de har en faktisk kostnad på arbeidet med å hente inn signaturer og sende inn papirer, forteller Aud Helen Rasmussen, informasjonssjef i DNB. Hun presiserer at kjeden er opptatt av at formidlingen av kortene skal foregå så ryddig som mulig.

– Vi ønsker at det skal være reelle behov for kreditt som ligger bak en søknad om kredittkort, sier Rasmussen.

Gir rabatt. Men mye tyder på at det ikke bare er reelle behov som ligger bak den stadig økende kredittkortbruken. De siste årene har norske butikkjeder kommet med en rekke lokketilbud for å friste nordmenn til å betale det daglige forbruket med kreditt. Hos de fleste bygghandlere

får man rabatt hvis man takker ja til et kredittkort. Likevel føler ikke Johnny Buch, ansvarlig for Maxbo Konto hos Maxbo, at de frister kunder til å få enda et kredittkort i lommeboka.

– Dette er en helt vanlig måte å selge varer på i dag. De fleste store kjeder har slike ordninger.

Buch bekrefter også at kjeden tidvis har rabattordninger for kunder som betaler med Maxbo Konto, samt at kjedens selgere tidvis får provisjon for hvert kort en Maxbo-kunde signerer. Han ønsker likevel ikke å gå nærmere inn på avtalen Maxbo har med DNB, som tilbyr kortløsninger.

Må betale. Maxbo sitt kort er bare ett av mange på tilbudet. Elkjøp og Expert er blant andre som tilbyr lignende kort.

Scheldt i Gjeldsoffer-Alliansen er på sin side ikke i tvil om at folk lar seg friste til å skaffe kredittkort.

– Man tror at man får en rabatt, men mange ender opp med å måtte betale renter. Da blir det fort dyrere. Dette er rent bondefangeri, sier han.

Også forbrukerombud Gry Nergård er kritisk til ordningslovstridig.

– Det er ikke noe konkret forbud mot slike tilbud, men man må vurdere om det er en urimelig måte å gjøre det på. Det kan være at hele ordningen er betenkelig, sier hun.

KREDITTKORT

Et betalingskort der man låner penger som kan brukes tilsvarende et vanlig debetkort.

Et debetkort er i motsetning til et kredittkort et betalingskort hvor avregningen skjer fortløpende mot saldo på innehaverens konto.

Ved utgangen av 2011 var forfalt inkassogjeld ved bruk av kredittkort på 63,1 milliarder kroner.

I 2011 ble det totalt brukt kredittkort for 105,7 milliarder kroner.

Kilde: Finanstilsynet

Flygeleder på jobb på Oslo Lufthavn Gardermoen. Foto: Eva Rose Furumy/NTB scanpix

VURDERER OUTSOURCING

■ Samferdselsdepartementet varsler en bred gjennomgang av flygeledervirksomheten i Norge og utelukker ikke outsourcing. – Vi har nå en gjennomgang av Avinors virksomhet. Vi skal gå til Stortinget med en egen melding til våren og som en del av det arbeidet vil vi også se på Avinors organisering, sier statssekretær **Erik Lahnstein** i Samferdselsdepartementet til NRK. ©NTB

58.000 BLE NORSKE STATSBORGERE ETTER FEIL

■ En datatabbe i Skattedirektoratet rundt i år 1990 førte til at 58.000 utlendinger ved en feil ble norske statsborgere. Tabben ble først oppdaget da flere marokkanere dukket opp på den norske ambassaden i Rabat i 2007 og ba om å få norsk pass, skriver Aftenposten. Ambassaden slo alarm og Skattedirektoratet, som har ansvaret for folkeregisteret, har nå funnet feilen. – Det skjedde da vi erstattet kortkartoteket med datasystem rundt 1990.

Alle som var registrert som utvandret i tidsrommet 1960 til 1975, ble registrert som norske statsborgere, medgir underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet. – Dette er tidligere tiders synder, og det er ingen her i Skattedirektoratet som kan forklare hvorfor dette ble slik, sier han. De fleste som ved en feil ble registrert som norske borgere, vet det sannsynligvis ikke selv. Mange var gjestearbeidere fra land som Tyrkia og Marokko. ©NTB

‘Dumt å bruke penger man ikke har’

Sigbjørn Kiserud

sigbjorn.kiserud@vl.no

22 310 310

Henning Guttulsrød er på Maxbo Vækerø utenfor Oslo for å kjøpe seg utstyr for å stable ved. Han har ikke kredittkortet Maxbo Konto, til tross for at det kanskje kunne gitt han noen kroner rabatt.

– De som bruker kredittkort her har nok flere kredittkort andre steder også. Jeg mener det er dumt å bruke penger man ikke har, slår han fast.

Stress for lite. Guttulsrød har andre kredittkort, men disse bruker han utelukkende til netthandel, hotell og flyreiser.

– Det mener jeg er riktig bruk. Utover det så synes jeg ikke det er noe vits å forsøkere lønninger eller kjøpe ting man egentlig ikke har anledning til.

Noen hyllemeter lenger ned står Isabella Lütken og Tim Tinius Ramsey og ser på gassgriller.

– Denne er jo skikkelig stor, men jeg får jo ikke plass til den på balkongen, sier Ramsey og peker på butikkens største grill.

Selv om han muligens kunne fått noen kroner i rabatt ved å betale med Maxbo Konto, tror ikke Ramsey at grillen er aktuell.

– Det er bare stress å skaffe seg et kort for så små beløp. Men skulle vi handlet her masse hadde det vært mer aktuelt med kort.

Positivt. De to synes kortet høres ut som en bra ordning.

– Det er ikke noe negativt med dette, sier Ramsey.

– Det er jo bare positivt å kunne spare litt penger, sier Lütken.

– Dere tror ikke at folk kan bli fristet til å bruke penger de ikke har?

– For min del spiller det ingen rolle hva andre gjør. Jeg har aldri hatt noe problem med det selv, sier Ramsey.

Henning Guttulsrød er på Maxbo Vækerø utenfor Oslo. Han unngår å benytte seg av kjedens kredittkortordning.

Foto: Anton Ligaarden

Voldtekt på fest mest vanlig

Bare én av 88 anmeldte voldtekter i Hordaland i fjor var overfallsvoldtekt. Flest anmelder voldtekt i forbindelse med fest.

Selv om overfallsvoldtekter får mest oppmerksomhet viser statistikken at den store majoriteten av anmeldte voldtekter tilhører tre andre kategorier: Såkalte relasjonsvoldtekter (i parforhold), sårbarhetsvoldtekter (voldtekt i andre tillitsforhold som for eksempel sykepleier/pasient) og voldtekter knyttet til fest, skriver Bergens Tidende.

Hver tredje voldtekt. Festvoldtekter er den desidert største gruppen. Bare i Oslo politidistrikt står slike voldtekter for en tredel av alle voldtektsanmeldelser. Slike voldtekter er vanskelig å bevise, og i samme politidistrikt ble to av tre anmeldte festvoldtekter i 2010 henlagt året etter.

– Dette er i utgangspunktet vanskelige saker å etterforske. Vi skal være overbevist om at det faktisk har skjedd en voldtekt før det blir aktuelt å ta ut siktelse mot noen, sier Rigmor Isehaug, leder av vold- og sedelighetsseksjonen ved Bergen sentrum politistasjon.

Beruset. At kvinnen som ble voldtatt er beruset er en av hovedårsakene til at slike voldtektssaker ofte blir henlagt.

– Det er alltid den som voldtar som skal ha all skyld og stilles til ansvar for det han har gjort. Men dersom man ved å drikke mindre kan minke risikoen for å bli voldtatt, så tenker jeg at nettopp dette er en god grunn til å begrense inntaket sitt, sier Isehaug.

En utredning foretatt av Riksadvokaten over voldtektssaker som endte med tiltale viser også at det var enklere for den tiltalte å bli frifunnet om kvinnen var ruset. ©NTB

Svartebok over nor

Sigrid Giskegjerde Schjetne ble funnet drept i forrige uke. To menn er siktet i saken.

Siktet gjorde opptak av kjøring

37-åringen som er siktet i Sigrid-saken skal ha filmet kjøreturer og tatt opp telefonsamtaler i dagene før og etter Sigrid Giskegjerde Schjetne forsvant.

Politiet går nå gjennom disse opptakene, som er sentrale for å kartlegge 37-åringens bevegelser før og etter Sigrid forsvant natt til 5. august, skriver Dagbladet.

– Min klient har gitt politiet tilgang til dette materialet, bekrefter 37-åringens forsvarer John Christian Elden.

I ulykker. Kamerater av den siktede sier at han likte å filme når han kjørte bil eller motorsykkel i høy fart.

– Han brukte av og til forskjellige kamera til å feste i bilens frontrute eller på motorsykkelen, sier de. Han skal ha vært involvert i flere ulykker på grunn av for høy fart.

De samme kameratene forteller også at 37-åringen brukte et eget program for å kunne ta opp samtaler han hadde på mobiltelefonen, og at han plasserte små myggmikrofoner i rommet hjemme, slik at han kunne ta opp samtaler han hadde hjemme.

'Feil mann.' En tidligere kollega av den drapssiktede 64-åringen sier til VG at han mener politiet må ha tatt feil mann, og sier at 64-åringen ikke likte 37-åringen som hjalp ham med å mekke på biler.

Han sier at 64-åringen klarer å skru biler selv, men ikke å ta tunge løft, og det er derfor han har ansatt folk til å hjelpe ham.

Da mannen ble varetektsfengslet i Oslo tingrett pekte retten på at drapsmistanken mot ham er svakere enn mot 37-åringen.

©NTB

Mats Rønning

NTB

Den rødgrønne regjeringen har brakt asylpolitikken til et anstendighetens lavmål, mener Rune Berglund Steen i Antirasistisk Senter.

I dag lanserer han en egen svartebok over norsk asylpolitikk. Som svartebøker flest er den full av besvergelses. Og omslaget på boka er like mørkt som budskapet: Mennesker sendes med tvang tilbake til tortur, asylbarn utsettes for statlig diskriminering og FNs standarder brytes daglig.

– Det har vært svært få positive tiltak de siste ti årene. Norsk asylpolitikk har i løpet av denne tiden etablert et nytt bunnivå. Myndighetene ser ut til å ha utviklet noe som nærmer seg en nulltoleranse for asylsøkernes perspektiv, hevder han.

SVs Akhtar Chaudhry mener det er grunn til å lytte nøye til kritikken.

– Når våre egne støttespillere kommer med slike påstander, er det all grunn til å lytte. Regjeringen er nødt til å gå flere runder med seg selv etter dette, sier Chaudhry.

– **Inhuman politikk.** Berglund Steen har på vegne av organisasjonene Noas og Antirasistisk Senter sett nærmere på et tusentall asylsaker.

– Regjeringens frykt for å foreta seg noe som kan gi det minste liberale stempel, gjør at asylpolitikken har stivnet i en smertefull posisjon, med unntak av regelmessige justeringer i restriktiv retning, skriver han.

At barnevernet i 2007 overtok ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere, trekkes fram som ett av ytterst få skritt i riktig retning. Den ferske stortingsmeldingen om barn på flukt levner han beskjeden ære.

– Debatten om lengeværende barn har aldri vært så vond og vanskelig som nå. De rødgrønne har dessverre satt et tydelig og negativt merke på asylpolitikken når det gjelder mindreårige. Barn er ikke lenger hellige, sier Berglund Steen til NTB.

Høring. Torsdag er det høring om meldingen i Stortingets kommunal- og forvaltningsko-

Rune Berglund Steen lanserer i dag en bok med krass kritikk mot norsk asylpolitikk. – Barn er ikke lenger hellige, sier han.

mité. Rune Berglund Steen skal selv møte som representant for Antirasistisk Senter.

– Jeg merker meg at regjeringen mener signalene i stortingsmeldingene vil føre til at flere barn får bli. Men det er høyst usikkert. I stedet for å sende signaler burde regjeringen ha endret lov og forskrift og fastlagt tydelige kriterier som utlendingsmyndighetene må forholde seg til.

Partiene som tydeligst kjemper for en liberalisering av norsk asylpolitikk får kraftig juling på meningsmålingene. Men svak oppslutning om Venstre, KrF og SV betyr ikke at folk flest støtter en hard linje.

– Asylpolitikken spiller kun en liten rolle når den enkelte skal bestemme seg for parti. Løsrives spørsmålet, er opinionen langt mer human orientert enn man skulle tro, sier Berglund Steen.

Oppskrift. I boka fremmer han ulike påstander om hva som er galt med norsk asylpolitikk. Angivelig bidrar den til å bryte mennesker ned og gjøre dem «ubrukelige». FNs standarder overholdes ikke, justismord finner sted, flere sendes rett i hendene på torturister og barn utsettes for store lidelser i fullt

«Myndighetene ser ut til å ha utviklet noe som nærmer seg en nulltoleranse for asylsøkernes perspektiv»

Rune Berglund Steen, Antirasistisk senter

overlegg, fordi det angivelig er i den norske stats interesse.

Rune Berglund Steen henfaller også til dramatiske vendinger når den offentlige debatten om asylspørsmål settes under lupen. Den er nemlig preget av halv-sannheter, usannheter og politisk ukyndighet, ifølge forfatteren.

– Det er etablert en offentlig diskurs som rettferdiggjør og dels usynliggjør overgrep mot en gruppe som befinner seg i ytterkantene av samfunnet, hevder han.

Tilbyr oppskrift. Oppskriften på hva som må gjøres, tilbyr han selv: FNs høykommissær

Demonstrasjon for asylbarns rettigheter 1. mai i år. – De rødgrønne har satt et negativt merke på asylpolitikken når det gjelder mindreårige, sier Berglund Steen.

Foto: NTB scanpix

for flyktninger må sette standarden for norsk asylpolitikk. Asylprosessen må oppleves til- litvekkende av søkerne, barn må ses på som særtilfeller og retten til å leve sammen med sin familie må respekteres. I til-

legg ber Berglund Steen om at Norge anlegger en praksis i tråd med naboland på områder der denne er mer human.

– Det betyr ikke minst en langt mer nyansert tilnærming til papirløse, sier han.

sk asylpolitikk

Papirløse etiopiere under gudstjeneste i Oslo domkirke i fjor. I januar undertegnet Norge en returavtale med Etiopia. Rune Berglund Steen skrev da på Flyktningbloggen at han frykter mange av de avviste asylsøkerne reiser hjem til et liv med overgrep.

Foto: Linn Cathrin Olsen/NTB scanpix

LES MER

• Side 9

Flere aktører frykter for sikkerheten til en usbekisk asylsøker som Norge skal sende ut

Mener barnevernsbarna er rettsløse

Hilde C. Kristiansen

NTB

Norske barnevernsbarn må få bedre klagemuligheter, sier menneskerettighetsadvokat Gro Hillestad Thune.

Hun mener regjeringens forslag om å lovfestet barnevernsbarnas rett til å bli hørt i sin egen sak, er helt unødvendig.

– Reglene er på plass, bestemmelsene i barnevernloven og menneskerettighetsloven burde være tydelige nok. Problemet er at reglene ikke følges, sier Thune.

– **Må få klage.** Hun mener at barna som ikke blir hørt i sin egen barnevernssak, trenger bedre klagemuligheter.

– I dag er de i praksis rettsløse, sier Thune, som i 15 år var medlem av menneskerettighetskommisjonen i Strasbourg.

Det er ingen hjelp å få hos Barneombudet som ikke har anledning til å gå inn i enkelt saker. Thune mener derfor at barna må få et sted å gå der de kan få hjelp til å få fram sin mening.

Kontroll. Tidligere denne uken sendte Barne-, familie- og inkluderingsdepartementet ut sine forslag til endringer i barnevernloven på høring. Lovendringen er en del av regjeringens barnevernløft.

– Det er gledelig og svært nødvendig at regjeringen vil hjelpe de barna som blir overhørt og overkjørt av ansatte i barnevernet, understreker Thune, som stadig får henvendelser som bekrefter at dette er et betydelig problem.

I løpet av 2011 mottok om lag 52.000 barn og unge tiltak fra barnevernet.

Thune etterlyser mer kunnskap og innsikt i hvordan barnevernet fungerer i praksis i kommunene.

Regjeringen vil at kommunene skal overta mer av ansvaret for barnevernet, men

Menneskerettighetsadvokat Gro Hillestad Thune mener regelverket er i orden – det blir bare ikke fulgt.

Thune er svært kritisk til å gi kommunene videre fullmakter uten en grundig analyse av de rettsikkerhetsutfordringene som allerede er der.

– FN's barnekomité har gang på gang stilt spørsmål ved om alle norske kommuner virkelig er i stand til å etterleve menneskerettighetene i sin daglige praksis, sier hun.

Hun foreslår å oppnevne et offentlig utvalg som utreder barnevernsbarnas faktiske rettsvern og om rettighetene deres i menneskerettighetsloven blir respektert i praksis.

Støtter forslaget. Venstreleder Trine Skei Grande støtter Thunes forslag om økt klageadgang for barnevernsbarn. Hun viser til at opposisjonspartiene før sommeren fremmet krav om at Norge ratifiserer tilleggsproposisjonen til barnekonvensjonen om klageadgang.

– Det er viktig at dette ikke bare blir en papirrettighet, men følges opp i praksis. Ved å flytte oppfølgingen av det enkelte barn fra den sentrale Bufetat til et forsterket barnevern i kommunene, vil staten kunne ta ansvar for kontroll og oppfølging av klager, sier Grande til NTB.

'Må være nært.' – Da må vi samtidig overføre kompetansen fra staten, og sørge for at kommunene er store og sterke nok til å ha et godt nok fagmiljø. Thunes skepsis til kommunenes kvalitet er forståelig, men skal vi følge opp hvert enkelt barn så er det førstelinjetjenesten som må forsterkes. Den kan ikke være annet enn så nært barnet som mulig, fortsetter Skei Grande.

©NTB

Fra meg
Til:
•Kjetil
•Thomas
•Borghild
•Ella
•Erling
•Randi

Gi bort avisen
til dine venner og bekjente i
2 uker - helt gratis.
Vårt Land spanderer.

Du kan gi bort avisen gratis på www.vl.no/gave til så mange du vil!

Vårt Land arrangerer live-debatter i Kristiansand mandag 10/9!

17.00 på KICK, Dronningensgate. Gratis

Våre lesere har stemt frem følgende tema på [facebook](#) /vaartland

Gladkristendom

Har kristenfolket blitt overflatisk glade og sentimentale for å motvirke omverdenes mørkemannsstempel?

21.00 Misjonshuset, i samarbeid med Protestfestivalen. Inngang 150,-

Hvor kommer ondskapen fra?

Hvorfor utfører tilsynelatende vanlige mennesker onde handlinger? Fjorårets terroraksjoner satte nytt lys i dette spørsmålet.

Debattanter: Henrik Syse, Ingunn Folkestad Breistein, Trond Blattmann og Terje Dragseth

Debattleder: Helge Simonnes

VELKOMMEN

18/9 kommer vi til Bergen, og 19/9 er vi i Stavanger for å holde livedebatter.

Se mer om dette på [facebook](#) /vartland

‘Usbekers liv i fare’

Geir Ole Bjartvik

geir.ole.bjartvik@vl.no

22 310 382

En rekke utenlandske aktører frykter for sikkerheten til en ung usbeker som Norge skal sende ut. Norske Noas deler bekymringen.

Den internasjonale ytringsfrihetsorganisasjonen Reportere uten grenser skriver i et notat til den norske Utlendingsnemnda fra tidligere i år at organisasjonen støtter mannens asylsøknad. Reportere uten grenser sier de kjenner mannen som administrator av en nettside som dekker menneskerettighetsbrudd i Usbekistan. Organisasjonen er overbevist om at mannens frihet og kanskje også hans liv er i fare hvis han blir sendt tilbake til Usbekistan.

Menneskerettighetsaktivist.

Også den internasjonalt kjente usbekiske menneskerettsaktivisten Mutabar Tadjibaeva ber norske myndigheter gi mannen opphold. Tadjibaeva har overfor UNE bekreftet at mannen er administrator for en nettside som hun driver.

Det har Utlendingsnemnda nektet å tillegge vekt. De anser det ikke som dokumentert at mannen er den han sier han er.

Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), som lenge har jobbet med mannens sak, er kritisk til nemndas vurdering.

– Vi mener det er sentralt i hans asylsak at han er knyttet til henne, og at navnet ligger ute på hjemmesiden til Tadjibaevas organisasjon. Dette er en nettside han har ansvar for å oppdatere, sier rådgiver Camilla Risan i Noas.

UDI trodde mannen. Mannens advokat Javeed Shah viser til at UDI fant mannens identitet sannsynliggjort da de i 2009 behandlet asylsøknaden hans. Da direktoratet avsto søknaden, var det ikke på grunn av identitetstvil, men fordi saksbehandlerne ikke anså det som sannsynlig at mannen ville bli forfulgt i hjemlandet.

Mannen som kom til Norge via Russland, har ikke lagt fram noe pass som bekreftelse på at han er den han sier. Ifølge sin egen forklaring ble han i 2006 fengslet og torturert av usbekiske myndigheter. På grunn av at Usbekistan er et svært lukket land, er det vanskelig både for norske myn-

Usbekiske Mutabar Tadjibaeva er internasjonalt kjent for sin kamp for menneskerettigheter i hjemlandet. Hun lever nå i eksil i Frankrike og mener mannen norske myndigheter nå ønsker å sende ut, er i stor fare. Fotoet er fra i fjor, da hun demonstrerte til støtte for arresterte usbekiske menneskerettsaktivister utenfor EU-kommisjonen i Brussel.

Foto: Geert Vanden Wijngaert

digheter og andre å få verifisert disse forholdene.

Fengslingen og torturen i hjemlandet kom ifølge mannen selv etter at han hadde engasjert seg for rettighetene til usbekiske skolebarn som hver høst tvinges av myndighetene til beinhard bomullsplukking i mellom ti og tolv timer hver dag. Dette er en praksis Usbekistan har vært kritisert for lenge, og som fortsatt pågår.

Har etterspurt dokumentasjon.

Seniorrådgiver Don Radoli i Utlendingsnemnda viser til at det var en enstemmig nemnd som i april i år opprettholdt sitt tidligere avslag fra 2010 om ikke å gi mannen asyl.

I tillegg til ikke å finne at

mannens identitet er godtgjort, mener nemnda å ha funnet klare interne brister i mannens forklaringer, og mener også forklaringen bryter med det som generelt er kjent om usbekiske forhold.

Radoli sa tidligere i sommer at nemnda vil se på saken på nytt dersom de mottok en omgjøringsbegjæring.

– Vi vil da se om det har kommet nye opplysninger som tilsier en annen vurdering enn det som er gjort tidligere, uttalte Radoli.

En omgjøringsbegjæring er nå oversendt og ifølge advokat Javeed Shah har UNE nå bedt om å få utskrifter av epostkorrespondanse og datainnkjøp som kan dokumentere mannens samarbeid med menneskerettsforkjemperen Tadjibaeva.

USBEKISTAN

Land i Sentral-Asia som siden løsrivelsen fra Sovjetunionen i praksis har vært et eneveldet under president Islam Karimov.

Beryktet for sine brudd på menneskerettighetene. Tortur er ifølge menneskerettighetsgrupper systematisk i bruk innen rettsvesen og politi.

Landet er også kjent for forfølgelse av religiøse minoriteter, herunder kristne.

Internasjonale organer har lenge hatt store vansker med å få tilgang til landet for å undersøke tilstanden. FNs menneskerettighetsrapportører har vært holdt ute fra landet i nær et tiår.

Fengselsdirektør ved Ila Knut Bjarkeid sier at noen fanger får tilgang til PC på grunn av studier. Det kan også gjelde Breivik.

Breivik kan få PC likevel

Selv om politiet ønsker å frata terror-dømte Anders Behring Breivik PC-en han har hatt tilgang til på cella, kan det hende at han likevel får beholde PC-adgangen. Årsaken er ønsket om å studere statsvitenskap.

Politiet mener at ettersom Breivik er overlatt fra dem til Kriminalomsorgen nå som dommen mot ham er rettskraftig, opphører avtalen han har med politiet om tilgang til PC.

Til studier. Men ifølge Dagbladet kan den dømte massemorderen likevel få tilgang til PC, siden han har varslet at han ønsker å studere statsvitenskap.

Fengselsdirektør ved Ila Knut Bjarkeid sier at enkelte fanger får tilgang til PC på grunn av skolegang. Det kan også gjelde Breivik, selv om Bjarkeid understreker at det foreløpig ikke er tatt noen avgjørelse om det.

– Hans situasjon er at han sitter på avdeling for særlig høy sikkerhet. Han skal da ikke ha omgang med andre i det hele tatt, sier Bjarkeid.

Fanger som studerer i fengselet kan få adgang til PC på skolen, men siden Breivik ikke skal ha kontakt med andre kan det ende opp med at han får PC på cella.

I mot. Stortingsrepresentant Akhtar Chaudhry (SV) er imot å gi Breivik tilgang til PC.

– Det ville ikke ha noe med hans rehabilitering å gjøre. Det vil også bryte med folks rettsoppfatning. Jeg ser ingen gode argumenter for å gi ham en PC, sier Chaudhry. ©NTB

«Jeg ser ingen gode argumenter for å gi ham en PC»

Akhtar Chaudhry, stortingsrepresentant

- reportasjeleder Bjørgulv K. Bjåen
- samfunn@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 395
- flere nyheter på vl.no/verden

verden

London-politiet fortsatte i går husundersøkelsen hos den drepte familien.

Jakter på to drapsmenn

To drapsmenn kan ha vært innblandet i drapene på en britisk familie og en syklist i de franske Alpene, skriver en London-avis. Husundersøkelsen i familiens hjem fortsetter.

Britiske etterforskere skulle i går foreta nye avhør av broren til den drepte familien, og fortsette husundersøkelsen i familiens hjem sør for London. Den fire år gamle datteren Zainab, som overlevde skjult under sin døde mor, var ventet hjem til Storbritannia i går.

– Fransk politi jakter på minst to drapsmenn som skjøt ned den britiske familien, skrev London-avisen Sunday Times i går. Avisen tilføyer at drapene som skjedde sist onsdag, hadde et «militært preg».

‘Toppheggelig’. Ifølge avisen Mail on Sunday hadde familiefaren Saad Al-Hilli arbeidet med et toppheggelig teknologisk program knyttet til romfart. – Dette kan ha gjort ham til et mål for profesjonelle drapsmenn, antydet avisen.

Drapsmannens eller drapsmennesenes motiv er ett av de mange spørsmålene i saken som søndag ennå ikke var avklart. Ifølge den franske statsadvokaten Eric Mailland er en påstått familieføide om penger ett mulig motiv som vurderes av etterforskerne.

Saad al-Hillis bror Zaid skal i avhør ha tilbakevist alle påstander om en slik krangel. Politiet håper nå at den sju år gamle datteren Zainab, som holdes i kunstig koma på et fransk sykehus, skal kunne gi verdifulle opplysninger når hun våkner. ©NTB

Forsiktig glede for fr

Alf Kjetil Walgermo

alf.kjetil.walgermo@vl.no 22 310 391

Den iranske pastoren Yousef Nadarkhani var dømt til døden for fråfall frå islam. No er han sett fri.

Laurdag kunne den kristne pastoren Yousef Nadarkhani dra heim til kona og borna sine, etter å ha fått oppheva ei dødsstraff for fråfall frå islam. Saka mot Nadarkhani (35) har fått merksemd både i Noreg og internasjonalt. Pastoren, som er vaksen opp i ein muslimsk heim, har hevda at han ikkje hadde noka tru før han vart kristen som 19-åring. Dette vart avvist i den lokale retten i heimbyen Rasht, som dømde Nadarkhani til døden for såkalla apostasi (fråfall). I Iran vert alle som er fødte av muslimske foreldre, rekna som muslimar.

Dødsdommen vart stadfest i fjor, etter ein anke til høgsterett. Laurdag frikjente likevel ein appelldomstol Nadarkhani frå klagemålet om fråfall. Pastoren er lauslaten etter å ha sona nesten tre år i fengsel for evangelisering retta mot muslimar.

– Dette markerer kanskje slutten på ein tre år lang kamp for å få han lauslaten. Ei heil verd har engasjert seg i lagnaden til Nadarkhani, seier menneskerettsrådgivar Ed Brown i Stefanusalliansen.

Gler seg. Blant desse er utanriksminister Jonas Gahr Støre, som har teke opp Nadarkhani-saka overfor iranske styresmakter.

– Det er ei glede å registrere at Nadarkhani har sleppt unna avretting, og at han er sleppt ut av fengselet. Det er også gledeleg at iranske styresmakter kan

YUSEF NADARKHANI

Født 12. april 1977 i Iran.

Vaks opp i ein muslimsk familie, men blei ein kristen då han var 19 år.

Er medlem av Church of Iran ministry. Pastor for ein kyrkje-lyd med rundt 400 medlemmer i byen Rasht nord i Iran.

Blei arrestert i oktober 2009, etter at han klaga til skoleleiinga på at dei to sønene hans måtte studere islam.

Blei tiltalt for fråfall frå islam og for forsøk på å omvende muslimar til kristendommen. Fekk dødsdom den 2. oktober 2010, formelt fastsett 13. november same år.

Laurdag 8. september 2012 vart han frikjent for fråfall frå islam. Dømt til tre års fengsel for evangelisering blant muslimar. Straffa var nesten sona, og Nadarkhani blei sleppt fri mot kausjon.

Nadarkhanis kone, Fatemeh Pasandideh, blei arrestert i juni 2010 og tiltalt for fråfall frå islam. Ho blei dømt til livstid i fengsel, men dommen ble oppheva i oktober same år.

Kjeld: Middle East Concern

ta avgjerder vi kan nikke til, dersom frikjenninga no er stadfesta. Samtidig er det slik at vi no gler oss over ein situasjon som aldri burde ha vore ein situasjon, seier Støre til Vårt Land.

Han karakteriserer det som fjernt for oss at menneske kan bli klaga, tiltala og i nokre tilfelle avretta fordi dei har ei tru. – Det bryt med eit fundamentalt prinsipp om trusfridom. Vi må vere fullt merksame på desse spørsmåla. For meg illustrerer det også at ytringsfridom utan trusfridom, trusfridom utan ytringsfridom, ikkje heng saman.

Støre ser lauslatinga som ein illustrasjon på det viktige ved å «vere på» – at det internasjonale samfunnet ser og bryr seg.

– Det er ingen tvil om at eit slikt regime får med seg kva det internasjonale samfunnet

OVERLATER 3.000 FANGER

■ AFGHANISTAN: USA overlater over 3.000 fanger til afghanske myndigheter, men det er uklart hvilken skjebne som venter utlendingene blant dem. I dag overlater USA formelt kontrollen over Parwan-fengselet, bedre kjent som Bagram, til afghanerne selv. Fengselet har over 3.000 innsatte, blant dem angivelig rundt 50 utlendinger. ©NTB

DØMT TIL DØDEN

■ IRAK: En domstol i Irak har dømt landets flyktede visepresident Tareq al-Hashemi til døden. Hashemi, som er sunnimuslim, rømte fra Bagdad tidligere i år. Han ble søndag in absentia dømt til døden ved hengning, etter at han var funnet skyldig i drap på en jurist og en offiser. Hashemi sier selv at han er uskyldig og at de mange anklagene mot ham er politisk motivert. ©NTB

Yousef Nadarkhani møtte dei to sønene sine etter at han vart sett fri laurdag. Foto: Privat

Vil ha dødsdømt pastor til Norge

Norsk Misjon i Øst ønsker å få Yousef Nadarkhani til Noreg.

Vårt Land 31.10.11

meiner i slike sammenhengar.

Press utanfrå viktig. Støre får følge av KrF-leiar Knut Arild Hareide. Hareide gler seg over at Nadarkhani er sett fri og meiner at saka viser kor viktig det er å løfte trusfridom- og menneskeverdsspørsmål på den politiske dagsordenen verda rundt. Blant anna tok KrFs Hans Olav Syversen saka opp i Stortinget i fjor haust.

– Sjølv sagt er det neppe press frå Noreg som har gjort utslaget i denne saka, men historia har vist at eksternt press har ein effekt også på regime som det iranske, seier Hareide.

Han gir utanriksminister Støre ros både for å ha følgd opp KrFs engasjement i denne saka og for å ha tatt tak i situasjonen for forfølgde religiøse minoritetar generelt. I førre veke skreiv

Vårt Land om Støres offensiv for å kartlegge diskriminering av, stigmatisering av og vald mot annleis truande.

Bekymra. – Kva tenker du om religionsfridom- og menneskeretts-situasjonen i Iran i dag, Hareide?

– Eg må nok seie at situasjonen bekymrar meg i stor grad. Det verkar ikkje som det iranske regimet ønskjer seg annleis truande. Forståinga for religionsfridom er låg, seier KrF-leiaren.

Meldingar frå den internasjonale kristne organisasjonen Christian Solidarity Worldwide (CSW) tyder på det same: Sidan

STORFLOM I NIGERIA

■ NIGERIA: Tallet på omkomne i oversvømmelser øst i Nigeria har steget til 30. Rundt 130.000 mennesker har måttet flykte fra sine hjem, sier en tjenestemann i den nigerianske byen Kano. Store nedbørmengder og vannmasser som ble sluppet ut av en demning i nabolandet Kamerun har bidratt til flomkatastrofen, sa **Shadrach Danien** ved krisemyndighetene i Kano søndag. Det letes fortsatt etter 20 savnede. ©NTB

NYTT FRAMSTØT I FN

■ VESTBREDDEN: Palestinernes president **Mahmoud Abbas** vil gjøre et nytt forsøk på å få FN til å anerkjenne Palestina som uavhengig stat. Abbas vil senere i måneden be FN's hovedforsamling om å oppgradere palestinske selvstyremrådenes status til stat uten FN-medlemskap, melder det palestinske nyhetsbyrået Maan. Palestinerne har i dag observatørstatus i FN, men Abbas har god tro på at et flertall i hovedforsamlingen vil støtte kravet om oppgradering. ©NTB

Palestinernes president Mahmoud Abbas har tro på flertall i FN's hovedforsamling.

Foto: Mohamad Torokman/Reuters/NTB scanpix

BOSETTERE KAN FÅ UNIVERSITET

■ ISRAEL: Israels regjering støtter planer om at bosetterne på Vestbredden skal få sitt første universitet. Men planen er ennå ikke godkjent av riksadvokaten eller høyesterett i Israel. I juli anbefalte en organisasjon med nære bånd til bosetterne at lærestedet Ariel University Centre skulle oppgraderes til universitet. Statsminister **Benjamin Netanyahu** sier at Ariel-bosetningen er og alltid vil være en del av Israel. ©NTB

igitt trusfange

Misfornøyde partifeller forbereder nå et opprør mot statsminister og partisjef David Cameron, skriver London-avisa The Guardian.

Foto: Rui Vieira/Reuters/NTB scanpix

‘Ulmende opprør mot Cameron’

Misfornøyde konservative politikere forbereder et forsøk på å styrte Storbritannias statsminister David Cameron som partisjef. En parlamentariker sier han ble kontaktet og bedt om å stille som motkandidat.

Oberst og parlamentsmedlem Bob Stewart sier til London-avisa The Guardian at han ble rasende og ba folkene bak forslaget pelle seg vekk. Episoden kan likevel tolkes som tegn på gryende misnøye med Cameron blant hans egne partifeller.

Stewart skulle opptrådt som såkalt «stalking horse», et uttrykk som brukes om utfordrere som stiller til ledervalg uten utsikter til å vinne. Ved å opptre som motkandidater, skaper de likevel tvil om partisjefens posisjon som ubestridt leder.

Stor-Londons konservative borgermester Boris Johnson, som soler seg i glansen av et vellykket sommer-OL, nevnes stadig oftere som en mer seriøs utfordrer til David Cameron. Men ifølge The Guardian avfeier Johnson alle spekulasjoner om noe slikt.

©NTB

– Pastor Yousef Nadarkhani vert torturert i fengsel, seier ei kjelde. – Han har det fint, seier ei anna. Ein offisiell, iransk nettstad meiner han ikkje er dømd til døden.

Vårt Land 23.11.11

Utanriksminister Jonas Gahr Støre ber Iran hindre avrettinga av Nadarkhani.

Vårt Land 27.02.12

KrF-leiar Knut Arild Hareide gjer honnør til Jonas Gahr Støre for å ha pressa Iran.

Utanriksminister Joans Gahr Støre er opptatt av å kunne ha fornuftige samtaler med dei iranske styresmaktene på fleire nivå.

Foto: Vårt Land/arkiv

av ein kristen pastor skjedde då også så langt tilbake som i 1990.

– Men er ikkje sharia-lovgivinga om dødsstraff for konvertering no teke inn i det regulære lovverket?

– Eg trur ikkje lovendrainga er vedteke. Det vil skape store problem, for det er tusenvis av iranarar som konverterer kvart einaste år. Og sjølv om dødsstraff for konvertering skulle bli vedteke som ei formell lov, vil ho ikkje kunne praktiserast. Det ville bli ei papir-lov, seier Shahibzadeh.

Dialog. – Ser du på lauslatinga i belga som ei positiv utvikling, eller er det for tidleg å trekke slike konklusjonar, Jonas Gahr Støre?

– Det er for tidleg å trekkje konklusjonar, det må meir systematiske avgjerder til. Men det er viktig at når vi kritiserer det vi

er kritiske til, skal vi også anerkjenne det som vi kan vere positive til. Det ligg alltid til rette for ein dialog, og vi er opptekne av å kunne ha fornuftige samtaler med dei iranske styresmaktene på fleire nivå.

– Kva slags press kan norsk UD legge på Iran?

– Vi må vere realistiske i den samanhengen. Vi sit ikkje på økonomi eller anna som rører ved kjerneinteresser i Iran. Samtidig går det an å seie ifrå. Vår haldning er at dødsstraff er uakseptabelt uansett, alltid og alle stader. Men konvertering er i tillegg ein annan kategori, for det er uakseptabelt å vurdere konvertering som eit straffbart forhold. Lovgivning som kriminaliserer tru er i strid med internasjonale menneskerettar, seier Støre.

2011 har det skjedd ei stor auke i forfølginga av religiøse minoriteter i Iran. Blant anna melder CSW om fleire arrestasjonar og razziaar mot kyrkjesamlingar.

Iran betre enn Pakistan. Iran-ekspert Yadullah Shahibzadeh ønskjer å nysansere biletet når Vårt Land spør han om religionsfridomen i Iran er god nok. Shahibzadeh er forskar ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo.

– Sjølv sagt er ikkje religionsfridomen like god som i Noreg. Men dersom du samanlik-

nar med andre land i regionen, til dømes Pakistan, er Iran i ein betre posisjon. Kristne i Iran, også konvertittar, får leve i fred så lenge dei ikkje misjonerer. Eg ser ingen tendens til at kristne har det verre enn før, seier Shahibzadeh til Vårt Land.

Forskaren ser ikkje pastor Nadarkhanis tilfelle som uttrykk for noko anna enn ei enkeltsak. Ifølgje Shahibzadeh er det mange som konverterer til kristendommen kvart år, mens rundt ein av tusen blir arrestert. Dødsdom for konvertering skjer ifølgje forskaren berre i teorien. Den siste kjende avrettinga

- reportasjeleder Trygve Jordheim
- troogkirke@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 381
- flere nyheter på vl.no/troogkirke

tro & kirke

UBRUKELIG FOR BLINDE

■ Generalsekretær i KABB (Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte), **Ingvar Nevland** (bildet), mener Nasjonalbiblioteket burde tatt høyde for universell utforming når det gjelder digitale bøker. – KABB synes at det er flott å gjøre litteratur tilgjengelig gjennom å scanne inn bøker og digitalt publisere dem som pdf-filer, men de er ubrukelig for blinde. Vi håper at tilbudet kan tilpasses også de som er avhengige av å bruke leselist, sier Nevland. En leselist er et datateknisk hjelpemiddel for blinde som gjør det mulig å omdanne visuell tekst til punktskrift. **KPK**

Kyrkjeveverjen tek ein Pi

Anders Myklebust

anders.myklebust@vl.no 22 310 310

Robert Wright vaknar om nettene for å tenke over jobben sin. Han sjonglerar mellom å vere medmenneske og å gi beskjed om å tvangsflytte palestinarar.

Han har hatt vanskelege dilemma ståande i kø dei siste åra. Utanfor fleire av hovudstadskyrkjene har asylsøkjjarar og trengande slått seg ned for å kvile ut. Oslo kommune, fleire politikarar og osloborgarar har ville hatt dei vekk, medan biskopen har ville la dei få kvile ut på kyrkje grunn. Mellom barken og veden står kommunens representant i kyrkja: Kyrkjeveverje Robert Wright har det praktiske tilsynet med kyrkje grunn.

Papirlaus. Mohamed Gannam er palestinar og papirlaus. Saman med mange andre har han budd i ein camp utanfor Jakob kyrkje i 17 månadar. Fram til 2009 fekk dei fleste palestinarane opphaldsløyve i Norge, men sidan har styresmakterne stramma inn og returnerar omlag 90 prosent av palestinske asylsøkjjarar tilbake til Midtausten, til trass for at FN ikkje tilrår dette.

No, etter fleire tidlegare forsøk, vil Oslo kommune fjerne palestinarleiren ved Jakob kyrkje. Kyrkja får bot om den ikkje blir fjerna.

Utfordrar. – Er det ikkje ein god ting at desse palestinarane campar ved Jakob kyrkje? spør amerikanske Ched Myers.

Han er i Oslo for å halde seminaret «Gud er papirlaus». Amerikanaren har arbeidd i 30 år for at kristne skal involvere seg i svakstilte sine rettar, blant

CAMPAR PÅ KYRKJELEG GRUNN

Sommaren 2011: Asylsøkjjarar frå Etiopia og Iran som har fått avslag om opphald lagar camp ved Domkyrkja, midt i Oslo sentrum.

Mars 2011: Palestinarar utan lov om opphald lagar camp ved Jakob kyrkje. I førre veke, 17 månadar etter opprettinga, er campen blitt fjerna.

Sommar 2012: Romfolk lagar camp ved Sofenberg kyrkje.

anna for innvandrarar utan løyve til opphald.

– *Har du sett på palestinarane som ei gåve, kyrkjeveverje Wright?*

– Eg har likt å bli kjent med både palestinarar og romfolk, og det er viktig at kyrkja møter dei som medmenneske. Det er berre den siste veka dei har blitt ei hovudpine. Oppi alt dette, har eg måtte vere rasjonell. Så når Oslo kommune og politiet til dømes vil fjerne palestinarleiren, så må eg ta omsyn til det.

– *Mohamed, du ville føretrekt at Wright beller stod opp mot bystyret og let dykk bli så lenge de treng?*

– Så klart. Vi er skuffa over at kyrkja ikkje er sjølvstendig, men ein del av det politiske systemet. Det er Oslo kommune vi kjemper mot, ikkje kyrkja. Dei siste vekene har kommunen lykkast med å trekke kyrkja inn i konflikten. Mitt inntrykk er at kyrkja vil hjelpe, men så lenge den er ein del av systemet så er kyrkja si makt avgrensa. Dette er skuffande. Til sist trua kommunen med å gje kyrkja bot om vi ikkje flytta oss. Det vil vi ikkje.

■ **Wright:** – Campen dykkar har no fått ei rein administrativ handtering i kommunen, i motsetning til i vår då den vart behandla politisk. I løpet av sommaren sjekka eg om delar av det politiske systemet ga meg støtte for at leiren dykkar kunne bli så lenge de trengte det. Det hadde i tilfelle hjelpe meg. Når berre kommuneadministrasjonen handsamar saka, så gjer dei slik som kanskje eg har gjort: Dei

vaskar berre hendene sine og seier at dette har vi ikkje noko med.

– **Har prøvd å hjelpe.** – *Burde kyrkja ignorert påbodet frå politikarane om å fjerne leiren, Myers?*

– Eg likar når kyrkja må strekke reglane. Kyrkja lærer betre å vere kyrkje ved å ta sjansar.

■ **Wright:** – Vi i Kyrkjeleg fellesråd i Oslo har diskutert kva vi skal gjere. Eg ville støt-

te palestinarleiren så langt eg kunne. Det eg har støtte til er å gje pengar som vi eigentleg skal bruke på andre ting, til fjerning av leiren. Slik får Mohamed og dei andre i alle fall ikkje ei utgift på dette.

■ **Myers:** – Det eg vil foreslå for deg, Wright, er at du inviterar ditt styre til å bli kjent med palestinarane slik som du har gjort. Det vil forandre dei, og det er mykje viktigare enn at

vi får problem ut av verda. Palestinarane har også ein veldig fin tradisjon for å drikke te og snakke saman.

■ **Wright:** Eg kan forsikre at teen dykkar, Mohamed, er veldig god. Vi har mange i kyrkja som er engasjerte i rettane til dei som har campa ved kyrkjene, og det trur eg de også har merka, Mohamed.

Gud underordna. – *Har kyrkja*

Jødiske høytider forbys i Egypt

Nå stenges den siste jødiske synagogen i Egypt, den mektige Eliyahu Hanavi (bildet) i Alexandria. Det skjer «av sikkerhetshensyn» – staten kan ikke garantere for sikkerheten for de få jødene som fortsatt er i Egypt, skriver den svenske avisen Dagen. Jødene får dermed ikke feire jødiske høytider i landet.

Dette er dødsstøtet for jødisk liv i Egypt, mener Levana Zamir, leder for en internasjonal organisasjon for egyptiske jøder. – Myndighetene har funnet en måte å ta over det siste jødiske samlingsstedet. Alle andre synagoger er allerede gjort til turistmål eller arkeologiske minnesteder. Det er veldig sør-

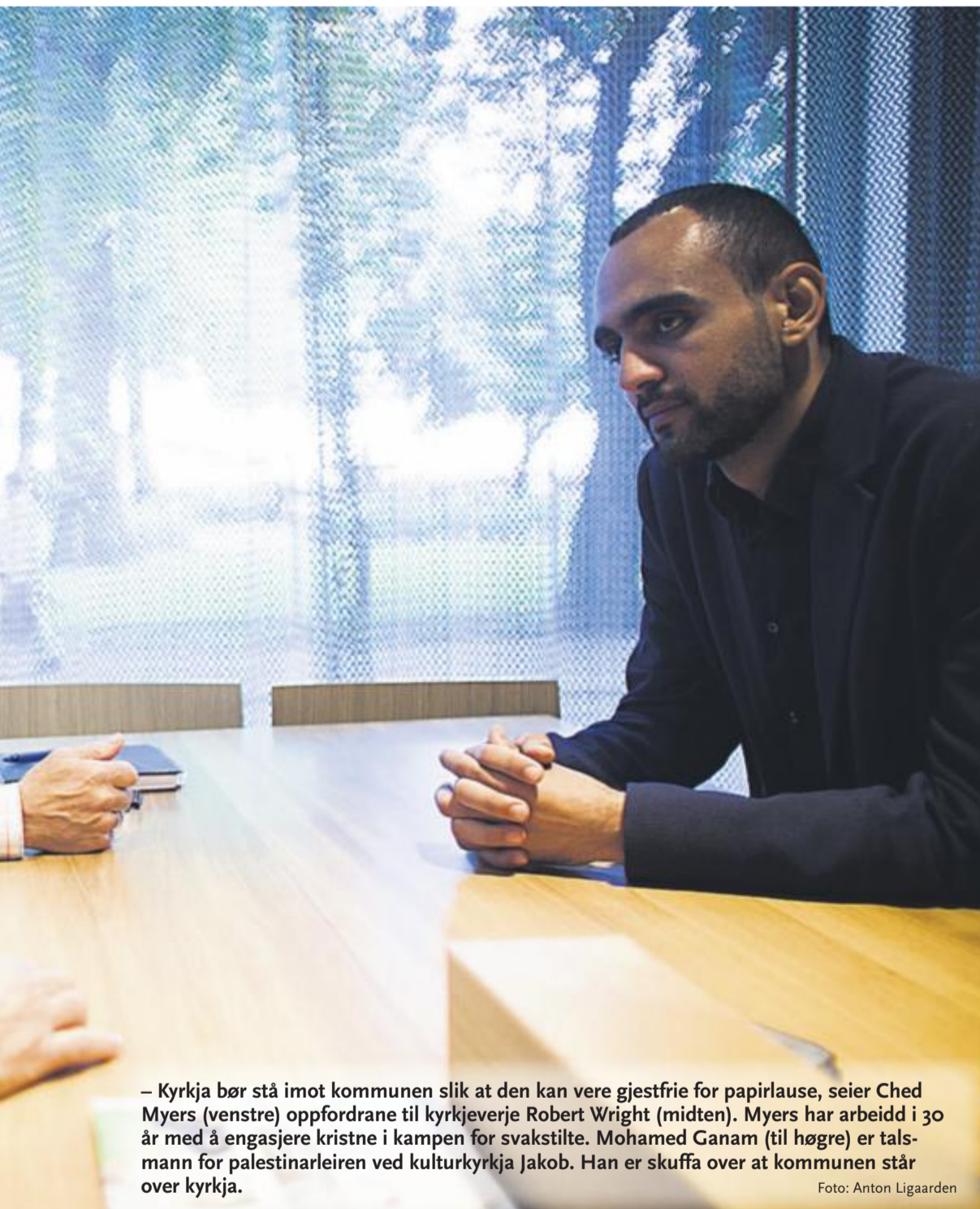
gelig, sier han. I 1992 var det rundt 80.000 jøder i Egypt. I dag er det et 20-talls i Alexandria. Egypternes hat mot staten Israel har gjort livet vanskelig for jødene i landet. De få jødene som er igjen, våger knapt vise seg ute, ifølge frontpage-mag.com. Vårt Land

Den siste jødiske synagogen i Alexandria, Eliyahu Hanavi, blir nå stengt. Myndighetene kan ikke garantere for de få gjenværende jødene sikkerhet i byen. Synagogen ble bygd i 1354 og gjenoppbygd på 1800 tallet.

Foto: Wikipedia

latus-vask

– Kyrkja bør stå imot kommunen slik at den kan vere gjestfrie for papirlause, seier Ched Myers (venstre) oppfordrane til kyrkjeverje Robert Wright (midten). Myers har arbeidd i 30 år med å engasjere kristne i kampen for svakstilte. Mohamed Ganam (til høgre) er talsmann for palestinarleiren ved kulturkyrkja Jakob. Han er skuffa over at kommunen står over kyrkja.

Foto: Anton Ligaarden

rom til å hjelpe, eller er den for tett knytt til kommunen?

■ **Mohamed:** – Eg forstår ikkje koplinga mellom kyrkja og kommunen. Eg har blitt fortalt at det har kome ei deling mellom stat og kyrkja. For meg betyr det at kyrkja blir sterkare og snakkar friare, men kyrkja står ikkje opp imot systemet. I sum står styresmaktene over Gud.

– Er kyrkja uavhengig nok til å kunne hjelpe, Wright?

– Ja, eg meiner vi er det. Palestinarleiren måtte eigentleg flytte i juni, men då gjekk vi aktivt inn og sa at leiren skulle få vere over sommaren. Og no seier vi at vi betalar for å flytte brakkene og å rydde opp.

■ **Myers:** – Palestinarane si sak blir stadig overført til nye instansar og får nye formar, og no handlar det om kor lenge campen får stå. Men det eigentlege problemet her er asylpoli-

tikken. Eg håpar kyrkja både vil hjelpe med å vere gjestfrie og kjempe for deira politiske sak.

■ **Mohamed:** – Politikarane er ekspertar på å unngå å ta stilling til våre rettar, og nyttar i staden alle moglege metodar og lovar for å bli kvitt oss. Men vi gir oss ikkje. Vi har hatt ei unik oppleving ved å få campe så lenge utanfor denne kyrkja og det har blitt til kanskje den lengste demonstrasjonen i Eu-

«Oslo kommune står over Gud»

Mohamed Ganam, papirlaus palestinar

Fredag førre veke vart palestinarleiren tvangsflytta frå kulturkyrkja Jakob i Oslo.

Foto: Hedvig Idås

Palestinarleiren er fjerna

Anders Myklebust

anders.myklebust@vl.no 22 310 310

Torsdag og fredag i førre veke vart palestinarleiren fjerna frå Jakob kyrkje. Det skjedde etter intervjuet med kyrkjeverje Robert Wright, Ched Myers og talsperson for palestinarleiren, Mohamed Ganam.

Bur privat. – No bur vi heime hos privatpersonar, seier Mohamed Ganam.

Han fortel at dei jobbar vi med å lage ein organisasjon. Den vil bli annonsert den 17. september. Då vil dei også ha på plass ein ny stad der dei papirlause kan vere.

Flyttinga av leiren kom også tidsnok til at kyrkja slapp bota på 20.000 kroner frå Oslo kommune.

– Har kyrkja hjelpe dykk økonomisk med flyttinga av leiren?

– Ikkje så langt, men vi har fått lovnadar om det og forventar at det skjer, seier Ganam.

ropa. Det takkar vi kyrkja for, og vi vil ikkje skape noko trøbbel for dykk.

Vaknar om nettene. – Wright, du seier du må sjonglere mellom å vere medmenneske og utføre jobben din. Korleis søv du om nettene?

– Det er vanleg at eg vaknar på nettene og tenker på jobbrelaterte ting. Men eg kallar ikkje det for dårleg svevn. Det er ein del av å vere medmenneske. Eg prøver å ha to vinklar. Kvar morgon ser eg på meg i spegelen. Dersom det opplevast som ubehageleg så veit eg at eg har gjort noko gale. Eg prøver å vere din venn, Muhamed, samtidig som eg må gjere mi formelle oppgave.

■ **Mohamed:** – Du gjer så godt du kan. Det er ikkje så lett.

Myers: – Forandringar kjem berre når reglar blir brotne. Samtidig er det viktig å ha folk i institusjonane som tøyser reglane. Slik eg ser saka, Wright, så har du tøygd nokre reglar. Vi må alle gjere det beste vi kan der vi er.

■ **Mohamed:** – Heile ideen for oss er å etablere eit liv, ikkje å plage nokon.

■ **Myers:** Eg sit her med to menn. Den eine må gå heim og sjå seg sjølv i spegelen. Den andre hadde ynskja å ha ein heim med ein spegel å gå til.

■ **Wright:** Det er sant. Det er store forskjellar på kvar vi går etter denne samtalen.

- reportasjeleder: Jon Magne Lund
- kulturredaktør: Olav Egil Aune
- kultur@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 389
- flere nyheter på vl.no/kultur

kultur

– Jeg tenkte at hvis jeg skulle lage film om dette, måtte det være en som skriker, sier regissøren om familievoldsfilmen med Aksel Hennie og Kaia Varjord i rollene. Foto: Euforia Film

VEKKER OPPSIKT

■ CANADA: Kritikernes reaksjoner etter visningen av norske Eva Sørhaugs film *90 minutter* på Toronto International Film Festival (TIFF) natt til i går var sterke. Brutal, forstyrrende, ærlig og må oppleves, var bare noen av karakteristikkene. – Den er ubehagelig, sier regissøren om den opprivende filmen om familievold forårsaket av menn. ©NTB

Rekord for Kongelige reiser

Utstillingsrekken Den kongelige reise er regjeringens gave til kong Harald og dronning Sonjas 75-årsdager i 2012. Utstillingen vekker begeistring langt utenfor royale kretser.

60.000. Det var Nasjonalmuseet som fikk mandatet av regjeringen til å realisere planene om utstillingen, som er blitt en real besøks-suksess.

Nå er utstillingene i Oslo og Bergen avsluttet, med totalt over 60.000 besøkende.

Blant høydepunktene i utstillingen «Kongelige reiser 1905-2005» som ble vist på Kunstindustrimuseet i Oslo, var kroningsvognen, draktene og uniformene som ble laget til kroningen i 1906 – samt klesdraktene som ble brukt i forbindelse med signingene i 1958 og 1991.

Krigsårene. Utstillingen «Gavebordet» i Bergen viste folkegavene til kong Haakon og dronning Maud da de ble kronet til Norges konge og dronning.

Den inneholder massive bordoppsetser i sølv, staselige lysestaker og dessertbestikk til 120 personer i forgylt sølv.

Nå gjenstår vandretutstillingen «Den lengste reisen» som åpner 21. september på Elverum. Den omhandler kongefamiliens lange, ufri-villige utenlandsopphold gjennom krigsårene 1940–45. ©NTB

Over 60.000 besøkende har nå sett utstillingen *Kongelige Reiser*, som Dronning Sonja og Kong Harald fikk i gave av regjeringen.

Legger hodet på bl

Arne Guttormsen

arne.guttormsen@vl.no 22 310 392

– Gode formål vil ikke nødvendigvis ha gode virkninger. Utrettelige Sigurd Skirbekk fortsetter å hamre sin konservatisme på det han oppfatter som stengte dører.

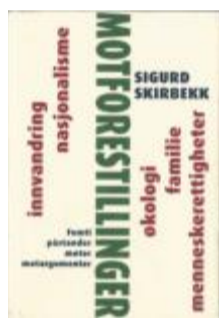
Skirbekks horisonter er mørke. Innvandring, familie og moral, velferdsstaten, sivilisasjonsdebatten og økologidebatten – 50 påstander på disse feltene møter han med motargumenter.

Kortsiktig. På alle områdene mener han vår orientering er for kortsiktig og forblindet av gode hensikter, et selektivt faktagrunnlag og svak argumentasjon. Da han utga boken *Nasjonalstaten – velferdsstatens grunnlag* fikk han på pukkelen for å tilhøre det ytterste høyre. Når han nå blant annet tar til orde for straks å avvise og utvise asylsøkere som ikke kan dokumentere sin status, og leie en gresk øy for å ha et sted å sende dem til, legger han nok en gang hodet på blokka.

– Fortolkende eliter har gjerne en begrenset respekt for folk som oppfattes som konservative, skriver han blant annet i sin nye bok *Motforestillinger*.

Må begrunnes. Skirbekk sier hans konservatisme ikke har mye til felles med Høyre eller Fremskrittspartiet. Om hans nye bok skulle forstås som utkastet til et partiprogram, ville det, slik han ser det, plassere ham nærmere Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Han drives av tanken på at konservative standpunkter enten de handler om kjernefamilien

BOK SAKPROSA

Sigurd Skirbekk

Motforestillinger
50 påstander møter
motargumenter

Historie & Kultur

Sigurd Skirbekk er dr. philos. og doktor emeritus i sosiologi

eller nasjonalstaten, ikke bare inntas som protestholdninger og verdier, men også må begrunnes i data og forskning. Han bruker familiedebatten som eksempel.

– Kjernefamilien har mange funksjoner som du finner begrunnet i italiensk og amerikansk samfunnsforskning som er lite framme i vår debatt og forskning. Men det gjelder i grunnen alle de fem temaene jeg skriver om, fremfor alt sivilisasjonsbegrepet. Det finnes ikke studier av sammenlignende sivilisasjonsforskning i Norge. Vi vurderer historisk forandring som fremskritt med visse hakk på linjen. Alternativet er at vi lever innenfor sivilisasjoner som kan klare seg eller gå under. Det avhenger i ikke liten grad av hvor realitetsorienterte vi er, noe som igjen henger sammen med åpenhet for motforestillinger til nedarvete fortolkninger.

Kortsiktig liberalisme. – Liberalismen er en frihets- og individualsentrert ideologi som kommer til kort både når det gjelder samhold og når det gjelder økologi. Liberalismen er kortsiktig og lar et hvert spørsmål være avgjort når det er demokratisk flertall for det. Dette går ikke når det gjelder vårt forbruk og naturens evne til fornying. Det moderne vestlige samfunn vil neppe overleve over tid hvis vi

ikke klarer å svare adekvat på de utfordringer vi her står overfor. Det er ikke nok å problematisere klimagassene. Det er hele vårt forbruksmønster som siden slutten av 1980-tallet har overskredet naturens evne til ressursfornyelse. Her nytter det ikke å vise til menneskerettigheter. De ble til i en tid da trusselen var de totalitære regimer og ikke krisene i de økologiske systemene, slik vi ser det i dag, sier han.

Forsker og debattant. – Du feier gjennom fem store samfunnsdebatter. Hvordan vil du selv sjangerbestemme boka?

– På en måte er det en debattbok, på den annen side er jeg en forsker som kaster seg ut i en mediedebatt og en politisk debatt der jeg ønsker å gi kor-

rigeringer og motforestillinger.

– Du risikerer å ende i pamfletten?

– Det er nok riktig. Jeg snakker til dels i overskrifter, men jeg mener det er mer hold i det dersom du går videre på fotnotene innefor de ulike temaene.

– Ingen vil lenger forsvare ringene som omgir menneskene, sier du. Hvor svikter det mest?

– De som kaller seg konservative, fester seg bare ved noen av disse ringene, først og fremst trusselen om totalitære tilstander og formynderi. Å bevare familien, lokalsamfunnet, nasjonen, økologien – jeg har ikke støtt på noen som formidler helheten. De kan nok være enige når de blir forelagt alternativene, men argumenteringen på bred front savner jeg.

LAPIDUS KOMMER MED MAMMANOVELLE

■ Jens Lapidus (bildet) har ikke forlatt Stockholms kriminelle verden, som han skildret i *Cash-trilogien*. Men han har valgt seg et annet perspektiv for sin nye bok. Suksessforfatteren gir ut en novellesamling med tittelen *Mamma försökte*. Tittelnovellen er ikke den eneste som handler om mødre. – Tittelen er begrepet på alt jeg prøver å skildre. Typen som ser at moren prøvde, og kjenner sorg over at han likevel ble en skurk. Det myke i en mamma som prøver, og det harde i det at det likevel ikke blir bra, sier Lapidus. ©NTB

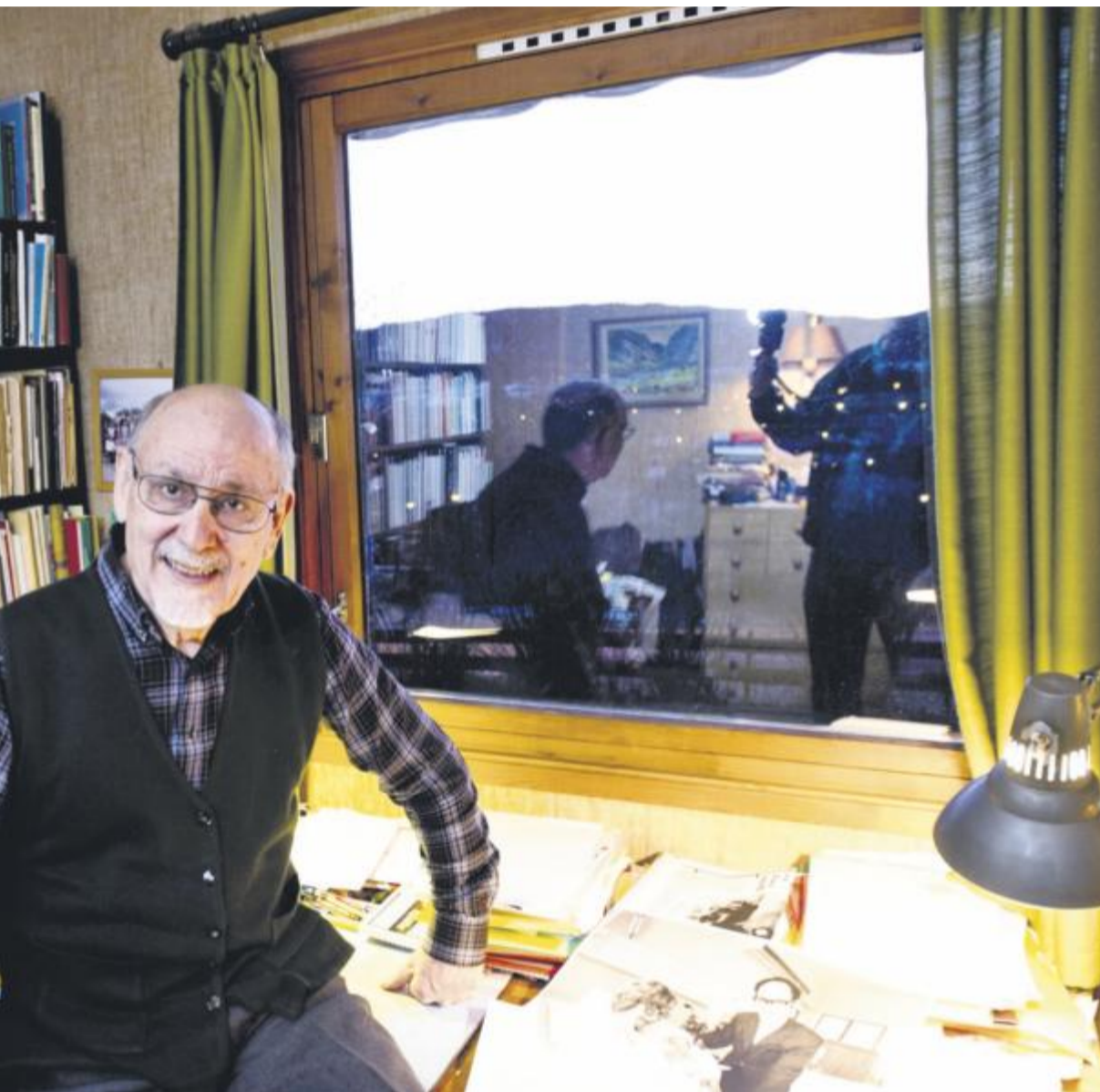

SVERIGES OSCAR-KANDIDAT

■ Sveriges Oscar-kandidat blir den første filmen som Lasse Hallström har laget i hjemlandet på over 25 år. Hallström er velkjent med Oscar-sirkuset: Han ble nominert første gang i 1988 for *Mitt liv som hund*, og på ny i 1999 med *The Cider House Rules*. *Hypnotisøren* Den er basert på Lars Keplers bestselgende krimroman, og handler om en morder som har nærmest har utradert en hel familie – og som må finnes før han sporer opp den gjenlevende datteren. På rollelisten står Mikael Persbrandt (bildet), Lena Olin og Tobias Zilliacus. ©NTB

okka – igjen

Sigurd Skirbekk fotografert på sitt kontor i hjemmet på Kolsås. Han har nylig kommet ut med boka *Motforestillinger*. Foto: Espen Braata/NTB scanpix

Om hans syn på familien sammenfaller med Kristelig Folkeparti, har han lite godt å si om partiets argumenteringsstyrke.

Familiestruktur. – Den konservative kritikken av dagens liberale samfunn er mest å finne der, men de kunne trenge en intellektuell skoloring. I Senterpartiet og KrF er det flest politikere som kunne argumentere konservativt, men du finner dem også i Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti. Jeg har imidlertid ikke skrevet noe program, men gir argumenter med referanser til forskning.

– Påstander som svekker vår realitetsforståelse kan på sikt få fatale følger, mener du. Er det da først og fremst miljødebatten du tenker på?

– Ja, først og fremst, men også forhold som har med vår reproduksjon å gjøre. Ingen europeiske land greier å opprettholde en familiestruktur som reproduserer seg. Egoisme og manglende samhold – det henger i hop alt sammen, ikke nødvendigvis slik at økologien er en separat debatt. Det henger fremfor alt sammen med vår sivilisasjonsforståelse, sier Skirbekk.

– Du fremsetter ikke mange forslag til konkret politikk, men ett er å leie en gresk øy for å ha et sted å

sende asylsøkere?

– Jeg er åpen for at det vil skape debatt som vil kunne gå i flere retninger i spørsmål om tidsbegrensning og sikkerhet. Jeg vil bare ha alternativet på dagsorden.

– Så langt er vel dette tanker som bare har vært luftet av Fremskrittspartiet?

– Det kan jo være det kommer fornuftige ting derfra også. Jeg mener det er mange asylsøkere som blir avviste, men får bli fordi de ikke kan sendes tilbake. Et tilbud til dem kan være replasering på greske øyer inntil forholdene i deres egne land er blitt mer rimelig.

ANSVAR PÅ LITTERATURFESTIVALEN

■ Ansvar er et tema mange forfattere berører i sine verker. I 2013 blir det også tema for litteraturfestivalen på Lillehammer. Ikke minst er tema valgt ut med tanke på hvor ofte «ansvar» har vært å finne i alle aviser den siste tiden, melder arrangørene. «Debatter om ansvar preger vår aktuelle samtid og er et tema vi aldri blir ferdige med», heter det videre. Festivalen vil også se på kunstens rolle, og spør:

Plikter kunsten å ha en etisk dimensjon, eller skal den – og må den stå fritt? Og hva med alle de politiske spørsmålene som berører individualitetens tidsalder, og som berører alt fra de unges vei inn i boligmarkedet, til de eldres vei inn på sykehjemmene. «Er vi inne i en ansvarlig tidsalder med blikk for hverandre, eller har egoisme og selvrealisering tatt over», spør de videre i sin forklaring av neste års tema. ©NTB

DET NORSKE BLÅSEENSEMBLE
 Anno 1734

SUKSESSEN ER TILBAKE!

A Dylan Mass

BOB DYLAN'S LÅTER OG TEKSTER I KIRKEMUSIKALSK DRAKT

MOSS KIRKE - FREDAG 12. OKTOBER KL. 19.00

Det Norske Blåseensemble

Oslo Domkor

Consortium Vocale

Terje Kvam - dirigent

Eivind Aarset - gitar

Magne Draagen - orgel

Carl Johan Berg - dylanolog

Kjetil Bjerkestrand - arrangementer

Et samarbeid med Festivalen sin og Arena

Ord. 225,-/Venn og Hønnør 150,-/Kode og stud. 50,-
Selges hos ebillett.no, billettkontoret 69 24 15 15 og ved inngangen. Info: dnbe.no & facebook.com/dnbe.no

NORSK KULTURRÅD
Arts Council Norway

DnBNOR

Oslo Domkor

SpareBank

YAMAHA

vårtland

Halden Arbeiderblad

KODE

■ Aasne Linnestå skriver med poetisk kraft. Debutantene Mens Alain Mabanckou skriver om Kongo på en måte som

Språkmakt

Sjelden har ømtålige og vanskelige tema som asylpolitikk, overgrep og misbruk blitt behandlet flottere enn i Aasne Linnestås diktbok *Morsmål*.

BOK LYRIKK

Aasne Linnestå
Morsmål
Aschehoug

Inderlig vakkert om vanskelige tema.

om det håpløse ved å være utenfor det, men samtidig det hemmende ved å være i det. Språket framstår både som forløser og som overgriper, et forhold som også mennene i historien representerer. På en side står det ett ord, det står: «jegeren». På neste side står det: «skriftene». På neste deretter: «testosteronet / alt som stivner». På de påfølgende tre sidene står det tett i tett med hvit skrift på svart bakgrunn: «boys will be boys» «boys will be boys» «boys will be boys» igjen og igjen. Språket representerer det tilstivnete og patriarkalske, men kvinnene finner likevel en måte å kommunisere på. I mellomrommene mellom språket finner de fram til en forståelse. *Morsmål* framstår som en metafortelling om diktet og poesiens kraft til å kommunisere mellom linjene. I poesien er det en vei ut av de fastlagte rammene som språket har skapt rundt oss.

Fanger sårheten. Jeg hadde lite kjennskap til Aasne Linnestås

dette språket / før det i blant treffer oss / samtidig». Det er tegn som tyder på at den andre kvinnen har blitt utsatt for voldshandlinger og misbrukt av menn i hjemlandet. Hun forsøker å forstå, men når ikke helt inn til den andre: «en stram luft av gjemsel mellom linjene». Hun må stadig tolke historien hennes i sitt eget språk, noe som paradoksalt nok framstår som et nytt overgrep.

Norsk asylpolitikk. *Morsmål* kan leses på mange måter. Den kan tolkes som et angrep på norsk asylpolitikk, på hvordan norske politikere unndrar seg ansvar for

«I kraft av å være den språkkunnige, får jeg-fortelleren ufrivillig den definerende makten i forholdet»

menneskene de gir opphold. Linnestå skriver «staten / sa / ja / så / hva / sier / jeg?» Den kan oppfattes som en kommentar til postkolonial litteratur, til hvordan den vestlige verden gjennom tidene har vært den definerende makten overfor den tredje verden. Men mest av alt er det kanskje en diktbok om språket,

■ Anmeldt av Mari Reinholt Aas

anmeldelse@vl.no 22 310 310

Morsmål er skrevet i diktform, og følger langt på vei sjangerbestemmelsene: Verselinjer, rytme, alliterasjon, metaforer og gjennomtenkt plassering av ordene på sidene, alt stemmer overens med en klassisk diktsamling. *Morsmål* skiller seg likevel fra den typiske diktsamlingen ved å fortelle en sammenhengende historie. Snarere enn å betegnes som en diktsamling, er kanskje *diktbok* en mer treffende karakteristikk av verket.

Får makten. Handlingen utspiller seg mellom to kvinner. Jeg-fortelleren er en norsk kvinne, mens den andre antakelig er en asylsøker eller flyktning. I møte med den utenlandske kvinnen som følgelig ikke snakker godt norsk, forsøker jeg-fortelleren å nøste opp historien i den andre kvinnens liv. I kraft av å være den språkkunnige, får jeg-fortelleren ufrivillig den definerende makten i forholdet. Det vi leser er hennes versjon av historien, og ikke nødvendigvis slik den faktisk har utspilt seg. Ved å manøvrere seg rundt i den andre kvinnens språkfattige verden, finner hun spor og tråder å følge etter. Hun skriver: «jeg drysser språk over lydene hennes / men heller ikke jeg kan

Sorgmuntert fra Kongo

■ Anmeldt av Anita Korsgaard

anmeldelse@vl.no 22 310 310

Michel er 12-13 år og bor med sin mor og tidvis med sin stefar i byen Pointe-Noire i Kongo Brazzaville på slutten av 70-tallet.

Dette er noen av hans utfordringer i livet: 1) Hvis han ikke kan resitere utenat talene til den uødelige Marien Ngouabi, vil han få tjue piskeslag av læreren. 2) Hvis han ikke kan skaffe en rød bil med fem plasser, vil hans elskede Caroline heller være sammen med Mabélé enn med Michel, og Michel strever hardt for å få henne til-

BOK ROMAN

Alain Mabanckou
I morgen blir jeg tjue
Oversatt av Synneve Sundby
Bokvennen Forlag

Kongo-historie til å bli klok av.

bake. 3) Hvis han ikke kan skaffe til veie nøkkelen til sin mors mage (som fetisjmannen sier at han låste morens mage med da han ble født), slik at moren kan få et barn til, vil hun bare ha ett barn, og det vil gjøre henne trist og sårbar hele livet. 4) Hvis han ikke greier å ta grunnskoleeksamen i år, får han ikke en slik fjernstyrt bil av sin onkel, som fetteren har fått (uten å måtte ta eksamen)

Mange barn. Og dette er noen av personene i livet hans: 1) Pappa Roger, som ikke er hans egentlige far, men oppfører seg som en far skal. Han har også en

BOK LYRIKK

Kjartan Hatløy
Kjøkkendikt
Oktober

DIKT FRÅ KJØKKENET

Lyrikaren Kjartan Hatløy er no ute med si niande diktsamling. Denne gongen tek han for seg eit høgst kvardagsleg emne, nemleg kjøkkenet. I samlinga *Kjøkkendikt* står kjente ting som oppvaskkost, kaffitraktar og skjerefjøl fram som nye og underlege saker. Har Hatløy, som er onkelen til Karl Ove Knausgård, tenkt å overgå nevøen sin i filosofiske skildringar av kvardagslivet?

BOK LYRIKK

Morten Langeland
Æ æ å
Kolon

LANGDIKT OM MAKRELL

Debutanten Morten Langeland frå Kristiansand går i djupna når han no debuterer med diktbok på Kolon forlag: *Æ æ å* er ikkje noko mindre enn eit langdikt om makrell. Makrellen – æ – fører ordet i langdiktet, som skildrar verda etter menneska, ei verd lagt heilt under vatn. Vi har truleg å gjere med ei fornying av det poetiske eg-et: eit poetisk, makrellbasert «æ».

BOK LYRIKK

Tormod Haugland
Straumen går
Oktober

LANGDIKT OM STRAUM

Frå makrell til elektrisitet, Tormod Haugland har skrive langdikt om straumen som alle er så avhengige av. Diktsamlinga *Straumen går* tek utgangspunkt i dei kalde vintrane dei siste åra og Statnetts utviklingsplan 2010. Diktet er både ein hyllest til den livgjevande straumen og ei skildring av kraftmarknaden i Norden.

BOK LYRIKK

Kaisa Aglen
Kvar i kroppen sit ingenting
Samlaget

MAKT OG UNDERTRYKKING

Sunnmøringen Kaisa Aglen debuterer med diktsamlinga *Kvar i kroppen sit ingenting* på Samlaget. Aglen, som no er busett i Trondheim, skriv konsentrerte dikt på nynorsk, med mange komma og mykje luft. Undersøking av forsvinning og tematisering av makt og undertrykking kjenneteiknar boka.

Aasne Linnestå skriver inderlig vakkert og fanger sårheten. Sjelden har vel så ømtålige og vanskelige tema som asylpolitikk, overgrep og misbruk blitt behandlet flottere, skriver vår anmelder.

Foto: Aschehoug

forfatterskap før jeg leste *Morsmål*. Etter endt lesning kan jeg trygt si at det har vært et kjærkomment bekjentskap, som jeg kommer til å pleie videre. Sjelden har vel så ømtålige og vanskelige tema som asylpolitikk, overgrep og misbruk blitt behandlet flottere. Det ligger en frustrasjon og et

«Det har vært et kjærkomment bekjentskap»

sinne i teksten, men det blir alltid presentert i en annen form enn den vi forventer,

den tilvante. Hun skriver så inderlig vakkert og fanger sårheten, ømheten og omsorgen i noen få verselinjer. Hun skriver: «kanskje ordene kan bli syke for meg / mumler hun en dag jeg letter / i overskuddet / lyset har et rede bak flekkene / skriver jeg». Stort mer er det ikke å si.

familie til, og der har han fem barn. Michel er også ofte hos dem. 2) Mamma Pauline, hvis morsliv altså ble låst da Michel ble født. 3) Onkel René, som elsker Marx og Lenin, og som bombarderer Michel med kommunist-propaganda og ord som *kapitalist*, *utbytter*, *opium for folket* og *jordens bundne trelles*. Han har også en meget velutviklet sans for jordiske verdier, som han blant annet skaffer seg ved å selge biler. Han er den eneste Michel kjenner som har bygget seg hus med skikkelig mur

rundt og sint bikkje i bak-hagen. Det er han som skal spandere den fjernstyrte lekebilen hvis Michel greier eksamen. Kanskje.

Sorgmuntert. Franske Alain Mabanckou, født i Kongo-Brazzaville i 1966, har skrevet en sorgmuntert, surrealistisk roman om Michels ungdomsår, som deler tid og rom med forfatterens egne. Livet er katotisk for Michel. Han får stadig informasjon om alt som skjer rundt i verden, og tenker mye på hvordan sja-hen av Iran har det på sin

reise rundt i verden for å få behandling for kreft og hvordan den slemme Idi Amin Dada plasker rundt i et svømmebasseng i Saudi-Arabia etter å ha tatt livet av 300.000 mennesker. Han tenker også på hvordan han skal kunne hjelpe moren sin til å få et barn til. Hvorfor er hun forresten ikke fornøyd med å ha fått ham? Det er mangt og meget å fundere over for et ungt, empatisk menneske som forsøker så godt han kan å orientere seg i tilværelsen. For hva er egentlig normalt? Les og bli klokere!

Frå bilydar til Darth Vader

■ Anmeldt av Knut Ødegård

anmeldelse@vl.no

22 310 310

To unge, kvinnelege debutantar: Den eine med sterkt fokus på eg-ets røynsler med kjærleik og erotikk, den andre med bruygging mellom popkultur, film og eldre mytar.

Bilydar er tittelen på Marianne Clementines debutsamling. Tittelen blir forklart i ein av dei prosadialogane ho har lagt inn mellom dikta: Bilydane er ekstralydar som ein lege kan høyra med stetoskop i tillegg til dei vanlege lydane frå hjarta.

Eg les tittelen som ei slags vegleing frå forfattaren om ein lese måte, ei oppmoding til å høyra/sjå slike veikare tonar mellom dei tydelegare orda i tekstane. Og det er vel dette vi ser etter i så godt som all poesi: Noko mellom orda, noko vi ikkje høyrer med kvardagshøyrsla, men som diktet - med Welhaven - skal «røbe dog».

Poetens eg. Dét er vel all likskap med Welhaven og hans tradisjon: Marianne Clementines diktsamling har meir til felles med den unge poetgenerasjon tradisjonsavvising på 1960- og 70-talet (men før politiseringa sette inn): Her er det poetens eg det dreier seg om, om hennar kropp, røynsler frå kjærleikens og erotikkens ofte svi-kefulle stader. Det er ein slags forteljande samanheng gjennom punktne-dslag i kjærleiksforhold, men diverre vert mangt av dette privat og episodisk utan å visa til anna enn seg sjølv.

Eg finn fine formuleringar her, men framleis er vel vegen lang for denne poeten for å få fram noko som på alvor vedkjem lesaren. Og bilydane, dei som det fine instrumentet kan høyra, er det lite av. Men dei finst, og då ikkje minst i skildringane av einsemd, sagn, fråvêr, ein desperasjon som i denne samlinga nesten konsekvent blir gjort til eit kroppsleg fenomen. Her er òg bilete som er oppløftande nysette, som når ho går på ein hardcorekonsert der gutane på scena er 17 år «og det får meg til å grine/ fordi ribbeina deira/ ser ut som// små piano under skjortene.»

Flytande. Det diktet som eg sit att med, er (s. 23, dikta er utan titlar) ei samanlikning mellom ein elsker med bakgrunn i adrenalin «som sprengjer/ hjertet fritt» og den gamle bestemora:

*somme tider vaklar du slik
at du minner meg om bestemor mi*

*nittifem år gammal
og vakrast om morgonen*

*når eg vekker henne attende
til eit rom ho ikkje hugsar kvar er*

*flytande i skyminga mellom fortid,
notid og ikkje-tid*

Dei som ikkje har kjensskap til Star Wars-universet, må opplysast om at

BOK LYRIKK

Marianne Clementine
Bilydar
Oktober

Anja Høvik Strømsted
Darth Vader-eskalasjonen
Aschehoug

Anja Høvik Strømsteds beste dikt
skaper fryd og forventning.

tittelen på Anja Høvik Strømsteds debutsamling *Darth Vader-eskalasjonen* viser til amerikanaren George Lucas' enorme kinosuksess med ein serie rom-eventyr og der hovudantagonisten er Darth Vader. Anja Høvik Strømsted lar denne figuren, og fleire figurar og element frå underhaldnings- og popkulturen, blanda seg med tradisjonelle poetiske biletkrin-sar og motiv. Resultatet blir ofte, men ikkje alltid, spennande tekstar som utfordrar lesaren til nysyn og nyttenking.

Overtydande. På sitt beste gjev denne debutanten meg noko av den same fryd og forventning eg kjende då eg las Gro Dahles første dikt, og også hennar første prosabok (*Pelsjeger-liv*). Ikkje at dette er ei etterherming, Høvik Strømsted skriv frapperande overtydande originalt - også når ho ikkje lykkast. Vi har å gjera med ein debutant som går laus på språket med spreisk energi, og som både har gamal og moderne lærdom som ballast når ho freistar skriva seg over hinderløpa.

Ho snublar i si eiga forelsking i oppstyking av ord, dette er eit spørsmål om økonomisering med virkemidla som ho nok har lært til neste bok (for her må det koma meir). Noko liknande gjeld for medvitne skrive- og stavings«feil», som òg misser si kraft som virkemiddel når det blir brukt for ofte. Det som brukt sjeldan har ein overraskingseffekt på lesaren, blir maniert når det brukast (for) ofte.

Men i avdelingar som «Villsvinet», «We do magic», «Pax og zen» og «Brick block» er det i ordets beste meining farlege tekstar vi møter, dei luggar, får sløve sansar til å vakna. Og då kan vi ikkje be om stort meir av ein debutant.

Vi minner om stillingsutlysninger i følgende spalter:

Stilling	Arbeidsgiver	Sted	Søkn.frist	Utl.dato
Den norske kirke				
Kateket	Lillesand kirkelige fellesråd	Lillesand	15.09.12	07.09.12
Gravferdskonsulent/ass. kirkeverge	Gjøvik kirkelige fellesråd	Gjøvik	-	07.09.12
Organist / Kirkemusikalsk leder	Arendal kirkelige fellesråd	Arendal	20.09.12	07.09.12
Domkantore	Kirkelig fellesråd i Trondheim	Trondheim	28.08.12	07.09.12
Soknediakon 50%	Hjartdal kyrkjelege fellesråd	Sauland	25.09.12	07.09.12
Menighetsprest	Sandnes kirkelige fellesråd	Bogafjell	16.09.12	07.09.12
Trosopplæringskoordinator og musikalsk leder >200%	Sandnes kirkelige fellesråd	Bogafjell	16.09.12	07.09.12
Menighetsforvaltere	Kirkelig fellesråd i Oslo	Oslo div	12.09.12	07.09.12
Menighetssekretær 60%	Kirkelig fellesråd i Oslo	Bekkelaget og Ormøy	12.09.12	07.09.12
Kirketjener helgetjeneste 20%	Kirkelig fellesråd i Oslo	Ormøy	12.09.12	07.09.12
Kateket	Kirkelig fellesråd i Oslo	Oppsal	12.09.12	07.09.12
IT-konsulent	Kirkelig fellesråd i Oslo	Oslo	12.09.12	07.09.12
Kirkeforvalter	Kirkelige fellesråd i Oslo	Oslo	16.09.12	07.09.12
Kyrkjelydspedagog 70%	Voss kyrkjelege fellesråd	Voss	10.09.12	07.09.12
Kantor 60%	Karmøy Kirkelig fellesråd	Karmøy	22.09.12	07.09.12
Prostiprest 50%	Oslo bispedømme	Bærum	09.09.12	07.09.12
Prostesaksbehandler 50%	Oslo bispedømme	Bærum	09.09.12	07.09.12
Sokneprest	Oslo bispedømme	Kampen	09.09.12	07.09.12
Juleutsendinger	Sjømannskirken	Nordsjøen	08.10.12	07.09.12
Personalsjef	Sjømannskirken	Bergen	24.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Harstad sokn	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Dyrøy sokn	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Sørreisa sokn	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Kvaløy sokn	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Grønnåsen sokn	16.09.12	07.09.12
Prostiprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Tromsø domprosti	16.09.12	07.09.12
Prostiprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Nord-Troms prosti	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Karasjok sokn	16.09.12	07.09.12
Sokneprest	Nord-Hålogaland bispedømme	Kjøllefjord sokn og Lebesby sokn	16.09.12	07.09.12
Misjons- og Søndagskonsulent	Nord-Hålogaland bispedømme	Nord-Hålogaland bispedømme	16.09.12	07.09.12
Trosopplæringsleder	Kirkelig fellesråd i Oslo	Oslo	12.09.12	07.09.12
Trosopplærer	Vestvågøy kirkelige fellesråd	Leknes	14.09.12	07.09.12
Prost	Stavanger bispedømmeråd	Ryfylke	10.09.12	07.09.12
Sokneprest	Stavanger bispedømmeråd	Sauda	30.09.12	07.09.12
Kristelige org. & frikrk				
Misjonskonsulent	NMS	Stavanger	21.09.12	07.09.12
Ungdomsarbeider 20%	Stikle misjonsforening i Marker	Marker	10.09.12	07.09.12
Daglig leder 50%	Egede Instituttet	-	20.09.12	07.09.12
Barne- og ungdomsarbeider	NMSU	Stavanger	21.09.12	07.09.12
Vikar som salgs- og markedsjef	Søndagsskolen	Hedmarksgaten	01.10.12	07.09.12
Vikar som saksbehandler	Søndagsskolen	Hedmarksgaten	01.10.12	07.09.12
Vikar som økonomikonsulent/regnskapsmedarbeider	Søndagsskolen	Hedmarksgaten	snarest	07.09.12
Prosjektstilling som misjons- og søndagsskolekonsulent	Søndagsskolen	Troms og Finnmark	16.09.12	07.09.12

Fullstendig utlysningstekst stod i Vårt Land sist fredag.

10 000 av våre lesere vurderer å **skifte jobb** i løpet av de neste 12 månedene.

vårtland

Prøv en stillingsannonse i Vårt Land!

Kilde: Forbruker & Media 02/07

stilling@vl.no

Leilighet tilbys mot gjenytelse – Uranienborg Menighet

Menigheten søker umiddelbart etter en kommunikasjons- og informasjonsmedarbeider på deltid. Arbeidet kompenseres med subsidiert leilighet i Uranienborg. Menigheten kan tilby godt arbeidsmiljø, åndelig fellesskap og anledning til å skaffe seg god erfaring på området. For mer info: www.oslo.kirken.no/uranienborg

Plass til overs?

vl.no/eiendom
annonsen@vl.no

Motor

Ønskes kjøpt

Tippbiler/Hiace/Hiclass/LiteAce/Dyna/Canter u.kj. Rask avgj., kontant oppgj. Annen vare-/lastebil vurd. også. Erik Wasshaug, T: 45 00 84 27

Motta daglig bibelvers på SMS

Tjenesten er levert av Boomerang Media AS og koster kr 1,50 per mottatt melding. Avmelding: Send bibel stopp til 1933

Hver morgen vil du motta et bibelvers til oppbyggelse, glede, styrke, trøst eller utfordring.

Send BIBEL til 1933

10 % av overskuddet går til Strømmestiftelsen

NYHET! Nå kan du også bestille til deg selv og andre på bibelsms.no

boomerang media

Kundesenter: Tlf: 22 310 310
E-post: bibelsms@vl.no

Bibelselskapet

Strømme stiftelsen
OFFISIELL SAMARBEIDSPARTNER

OSLO KINO

For billettsalg, filmomtaler og åpningstider, se oslokino.no.
Kundeservice: **994 32 000** (lokal mobiltakst)
Åpningstid: Mandag til fredag 09.30–17.00, helg 11.00–18.00.
Mrk! Ingen reservasjon av billetter. For spørsmål: post@oslokino.no

oslokino.no

OSLO KINO – ALT ANNET BLIR LITE I FORHOLD

★ BARNEFILMER ✨ PREMIEREFILMER 🍷 VINBAR ⬇️ SISTE DAG 🌙 NATTKINO ☀️ MATINÉ

MANDAG 10.09

COLOSSEUM 1-2-3-4
FR. NANSENS VEI 6

Babykino: Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **13:00**

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **10:30, 15:45, 18:00 (sal 1) og 20:45 (sal 1)**

★ **Madagaskar 3 (norsk tale, 3D)** regi: Eric Darnell (Amerikansk - 0år) **10:15 og 15:15**

★ **Modig (norsk tale, 3D)** regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **10:00, 15:30 (sal 1) og 18:00**

The Bourne Legacy regi: Tony Gilroy (Amerikansk - 15år) **17:30 og 20:30**

The Dark Knight Rises regi: Christopher Nolan (Amerikansk - 15år) **20:20**

Til ungdommen regi: Kari Anne Moe (Norsk - 0år) **12:30**

Tina & Bettina - The Movie regi: Simen Alsvik (Norsk - 11år) **13:30, 15:45, 18:30 og 21:00**

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **17:45 og 20:30**

GIMLE
BYGDØY ALLÉ 39

678 Kairo regi: Mohamed Diab (Egyptisk - 11år) Anb ungd/voksne **18:45**

KLINGENBERG 1-2-3-4
OLAV V'S GT. 4

Albert Nobbs regi: Rodrigo García (Amerikansk - 0år) Anb voksne **16:15 og 18:45**

Lawless regi: John Hillcoat (Amerikansk - 15år) **16:00, 18:30 og 21:10**

Moonrise Kingdom regi: Wes Anderson (Amerikansk - 7år) **21:15**

På veien til Buenos Aires regi: Pablo Giorgelli (Argentinsk - 0år) Anb voksne **16:15**

Take This Waltz regi: Sarah Polley (Engelsk - 11år) Anb voksne **21:00**

The Bourne Legacy regi: Tony Gilroy (Amerikansk - 15år) **17:45 (sal 1) og 20:45 (sal 1)**

RINGEN 1-2-3-4-5-6
SANNERGATA 6D

Babykino: The Bourne Legacy regi: Tony Gilroy (Amerikansk - 15år) **12:30**

KORT på Ringen Gratis kortfilm-program! **17:30 presis**

★ **Istid 4: Kontinenter på avveie (norsk tale)** regi: Mike Thurmeier, Steve Martino (Amerikansk - 0år) **12:00**

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **12:30 (sal 1), 15:30 (sal 1), 18:15 (sal 1) og 21:00 (sal 1)**

Lawless regi: John Hillcoat (Amerikansk - 15år) **18:15 og 21:00**

★ **Madagaskar 3: Full rolle i Europa (norsk tale)** regi: Eric Darnell (Amerikansk - 0år) **14:20**

★ **Modig (norsk tale)** regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **16:30, 12:50 og 15:15**

Modig (original uten tekst) regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **15:15**

Modig (original uten tekst) regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **18:50**

Seniorkino: Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **12:00**

Ted regi: Seth MacFarlane (Amerikansk - 11år) Anb ungd/voksne **15:30 og 21:10**

The Bourne Legacy regi: Tony Gilroy (Amerikansk - 15år) **17:45 og 20:50**

The Expendables 2 regi: Simon West (Amerikansk - 15år) **18:40**

Til ungdommen regi: Kari Anne Moe (Norsk - 0år) **21:00**

Tina & Bettina - The Movie regi: Simen Alsvik (Norsk - 11år) **13:30, 15:45, 18:00 og 20:30**

SAGA 1-2-3-4-5-6
STORTINGSGT. 28

678 Kairo regi: Mohamed Diab (Egyptisk - 11år) Anb ungd/voksne **13:00**

★ **En katt i Paris (norsk tale)** regi: Alain Gagnol, Jean-Loup Felicoli (Fransk - 7år) **16:00**

★ **Istid 4: Kontinenter på avveie (norsk tale, 3D)** regi: Mike Thurmeier, Steve Martino (Amerikansk - 0år) **11:15**

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **13:00 (sal 2), 16:00 (sal 2) og 21:00**

Lawless regi: John Hillcoat (Amerikansk - 15år) **13:30**

★ **Madagaskar 3: Full rolle i Europa (norsk tale, 3D)** regi: Eric Darnell (Amerikansk - 0år) **11:15 og 16:15**

Magic Mike regi: Steven Soderbergh (Amerikansk - 15år) **18:00 og 20:30**

★ **Modig (norsk tale, 3D)** regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **12:30 (sal 1), 15:15 (sal 1) og 18:45 (sal 2)**

Modig (original uten tekst, 3D) regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **21:15 (sal 2)**

Step up Revolution 3D regi: Scott Speer (Amerikansk - 0år) **21:00**

Ted regi: Seth MacFarlane (Amerikansk - 11år) Anb ungd/voksne **15:15, 18:00 og 20:45**

The Expendables 2 regi: Simon West (Amerikansk - 15år) **18:30**

Til ungdommen regi: Kari Anne Moe (Norsk - 0år) **12:30, 15:15 og 18:15**

Tina & Bettina - The Movie regi: Simen Alsvik (Norsk - 11år) **18:30 (sal 1) og 21:00 (sal 1)**

SYMRA 1-2
LAMBERTSETER SENTER

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **18:10 (sal 1) og 21:00 (sal 1)**

★ **Modig (norsk tale, 3D)** regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **15:50 (sal 1)**

Modig (norsk tale, 3D) regi: Brenda Chapman (Amerikansk - 7år) **18:20**

The Bourne Legacy regi: Tony Gilroy (Amerikansk - 15år) **20:45**

Tina & Bettina - The Movie regi: Simen Alsvik (Norsk - 11år) **16:00**

VIKA 1-2-3-4, KONSERTHUSPL.
RUSELØKKVN. 14

Kon-Tiki regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg (Norsk - 7år) **17:30 (sal 1) og 20:45 (sal 1)**

Lawless regi: John Hillcoat (Amerikansk - 15år) **17:00**

Ted regi: Seth MacFarlane (Amerikansk - 11år) Anb ungd/voksne **17:00**

The Dark Knight Rises regi: Christopher Nolan (Amerikansk - 15år) **16:45 og 20:15**

The Expendables 2 regi: Simon West (Amerikansk - 15år) **20:15**

Total Recall regi: Len Wiseman (Amerikansk - 15år) **20:15**

KINO

Filminfo og billett kjøp på:
www.sfkino.no

STAVANGER

Barne- og familiefilm

Modig (2D, norsk)7år.Am.100m
2D ver.ikke man-fre.
Istid 4 (2D norsk).A.Am.94m.
Ikke man-fre.
Madagaskar 3(2D, norsk).A.93m
1630

3D-visninger

Modig (3D, org.ver.sj. utekstet)
1850. Pixar/Disney
Modig (3D, norsk)7år.Am.100m
1630
Step up Revolution 3D.A.Am.98m
2110.Siste dag ons.

Ungdoms- og voksenfilmer

Kon-Tiki.7år.No.118m
1730-1815-2030.
The Bourne Legacy,15år.Am.134
1730-2100. 134min. 5'er i SA
Lawless, 15år.Am.116m.
1730-2110.
6'er i Aftenbladet.
Tina & Bettina - The Movie,
1630-1850. 11år.No.82min.
Expendables 2.15år.Am.102m
2110. Old boys action med Sly,
Bruce, Arnie, Van Damme...
Ted.11år.Am.106m
Ikke man. Tirs.1850

VIP sal, Sal 3 kr. 120,- 18års grense

Albert Nobbs.A.Am.113m
2030. Kort tid!
Lawless, 15år.Am.115m.
1730. 6'er i Aftenbladet.
Merk: VIP- og luksussal har
18års grense. Mindrearete har
adgang i følge med foresatte,
tilpasset filmens sensur.

Luksussal, Sal 2 kr.150,-18års grense

The Dark Knight Rises.15år.
2030. Siste del av Batman-trilogi.
The Bourne Legacy, 15år.134m.
1730 5'er i SA

BABYKINO ONSDAG KL.12.30

Tina & Bettina, 82min. Kr.75

SENIORKINO ONSDAG KL.13.00:

Lawless, 115m. Kr.75
6'er i Aftenbladet.

FLUKT - PREMIERE 28/9

SANDNES

Barne- og familiefilm

Modig (2D, norsk)A.Am.100m
Ikke man - fre
Modig (2D, org.ver.sj. utekstet)
1845.
Istid 4 (2D norsk).A.Am.94m.
Ikke man-fre.
Madagaskar 3(2D, norsk).A.93m
1630.

3D-visninger

Modig (3D, norsk)A.Am.100m
1645. Disney/Pixar
Madagaskar 3(3D, norsk)A.93m
Ikke man-fre.

Ungdoms- og voksenfilmer

Kon-Tiki.7år.No.118m
1740-1815-2030.
Snart sett av 30.000!
Tina & Bettina - The Movie
1630-1900 11år.No.82m.
Lawless, 15år.Am.116min.
2100.
6'er i Aftenbladet. Regi John Hillcoat (*The Road*)
The Bourne Legacy,15år.Am.
2100 134m.
5'er i Aftenbladet.
Step up Revolution 3D.A.Am.98m
1845. Kort tid!
Expendables 2.15år.Am.102m
2110.
Ted.11år.Am.106m
2110.

Luksussalen kr. 150,-

The Dark Knight Rises.15år.
2030. Sett av over 27.000
Albert Nobbs, A.anb.v.Am.113m.
1800.5'er i Stavanger Aftenblad
Kon-Tiki, 7år.No.116min.
1430. Årets store norske

MED FORBEHOLD OM ENDRINGER

Følg oss på Facebook!!

- kommentar-/debattredaktør Jon Magne Lund
- debatt@vl.no
- ring debattleider Johannes Morken: 22 310 394
- post: Vårt Land, pb.1180, sentrum, 0107 Oslo
- verdidebatt.no

verdidebatt

«At vi som foreldre – og misjonsselskapene – senere er kommet til den erkjennelse at internatskolene for mange ikke var et gode, har gitt oss en tung byrde å bære. Men en slik uvitenhet kan ikke tillegges skyld»

Thomas Peter Randulff, Japan-misjonær

Også vi foreldre har ansvar

Vi foreldre hadde den fulle oversikt og kontroll med misjonens skole- og internatdrift. Vi hadde muligheter til å endre den – eller trekke oss ut.

Thomas Peter Randulff

● Nærbø

MISJONÆRBARNA

Med utgangspunkt i rektor ved Misjonshøgskolen, Bård Mælands kronikk i Stavanger Aftenblad 03.09 med tittelen «Tilgivelse i det offentlige rom» har Vårt Land 06.09. tatt opp igjen saken om misjonærbarna og misjonsselskapenes behandling av den saken.

Generalsekretær Jeffrey Huseby i Det Norske Misjonsselskap (NMS) og Harald Eraker, tidligere misjonærbarn i Japan, er intervjuet i saken.

Det dreier seg om «beklagelse», «tilgivelse» og økonomisk kompensasjon. Og det kritiske lys settes på «misjonen». Men hvem var «misjonen» i denne saken?

På alle sider. Jeg har ikke sett at det har vært satt nevneverdig søkelys på den mer formelle siden av de prosesser som det kreves tilgivelse og unnskyldninger/kompensasjon for, bortsett fra det objektive ansvar misjonene (i Japan) har i forbindelse med de seksuelle overgrepene som ble avdekket.

Ansvar for den omsorgssvikten man mener internatskolesystemet innebar, er mye mer nyansert enn en kan få inntrykk av i det som hittil er kommet fram. Dette har, av naturlige grunner, hverken Mæland eller Huseby førstehånds kjennskap til.

Selv har jeg vært misjonær i Japan (1965-1983) og hatt barn på skolen der (i tiden etter de seksuelle overgrepene). Jeg har sittet i skolestyret der, i styret for misjonen, vært fellesformann for to av misjonene og senere hjemmeseekretær i NMS, og

med det sete i Landsstyret og andre styrende organer. Jeg har, med andre ord, sittet på alle de sider av bordet som kan tenkes og fulgt de formelle sidene av skolesakene fra Japan i over 30 år.

Vi visste. Som misjonsstudenter fikk vi innføring i misjonærtjenesten fra mange hold. Vi ble klar over gleder og sorger, ofre som kunne bli krevd, men også gleder og rikdommer som kunne mottas. Vi visste at eventuelle fremtidige barn i mange tilfeller ville måtte være borte tider av året på grunn av skolegang. Likevel reiste vi. Det var vårt ansvar.

Da den tiden kom, sendte vi – ikke uten kvaler – barna til internatskolen. Også det var vårt

ansvar. Vi var da blitt såpass erfarne at vi kom med i styre og stell – også skolestyret – på misjonsfeltet. Dermed fikk vi innflytelse på skoledriften, ansettelse og andre beslutninger som måtte tas. Av saker som ble tatt opp og sendt hjem til «misjonen», kan jeg ikke huske en eneste sak relatert til elevene som ikke ble innvilget av styrene hjemme. De var meget lydhøre og opptatt av barnas beste. Mange forhold – også bemanningen – ble endret til det bedre underveis. Den samme holdningen mener jeg å kunne stadfeste også for tiden jeg var i hovedledelsen hjemme.

Hadde full oversikt. Det var altså vi, foreldrene, som i realiteten hadde den fulle oversikt og kontroll med skole- og internat-

driften. Vi hadde muligheter til å endre den – eller trekke oss ut.

På midten av 1980-tallet ble det satt søkelys på skole- og internatproblematikken ute. På den tiden ble også saken om de seksuelle overgrepene som hadde skjedd over 20 år tidligere på skolen i Japan, kjent. Sjøkket og bekymringene som fulgte etter denne avsløringen var vonde og vanskelige å takle og jeg vil ikke uttale meg her om hvilke kompensasjoner dette skulle ha utløst. Men akkurat den saken bør man skille fra den mer generelle problematikken, da det her dreide seg om en kriminell handling.

Dypt urettferdig. Når det gjelder spørsmålet om syndsbejelse og tilgivelse i det offentlige rom, mener jeg derfor at

det vil være dypt urettferdig å tillegge misjonene et ansvar for noe vi som foreldre med vilje og vitende var med på og kunne trukket oss ut av når som helst. Ingen styrer kan anklages for – mot bedre vitende – å ha handlet mot det vi som foreldre mente var til barnas beste.

At vi som foreldre – og misjonsselskapene – senere er kommet til den erkjennelse at internatskolene for mange ikke var et gode, har gitt oss en tung byrde å bære. Men en slik uvitenhet kan ikke tillegges skyld. Derfor tror jeg det er riktig når man ikke ber om «tilgivelse», men heller uttrykker «beklagelse».

Den bør i så fall komme både fra foreldrene og organisasjonene.

– Som misjonsstudenter fikk vi innføring i misjonærtjenesten fra mange hold. Vi visste at eventuelle fremtidige barn i mange tilfeller ville måtte være borte tider av året på grunn av skolegang. Likevel reiste vi. Det var vårt ansvar, skriver innsenderen som selv har vært misjonær i Japan i en årrekke. Bildet viser Den norske skolen i Japan.

Foto: Ukjent

- Hovedinnlegg: Maks 3.500 tegn
- Innlegg og replikk: Maks 1.800 tegn
- Kort sagt: 600-1.000 tegn
- NB: Alle mål inkluderer mellomrom.
- Vi foretrekker ditt innlegg på e-post.
- Innlegg må signeres med fullt navn. Oppgi adresse og telefon.
- Legg gjerne ved bilde av deg selv
- Konvolutter som postlegges, må merkes med «debatt».

- Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte.
- Innsendte manus blir ikke returnert.
- Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form i Vårt Lands eget arkiv eller andre databaser
- Vårt Land har avtale med. Stoffet kan også gjøres tilgjengelig på Vårt Lands internettsider.

«Landsbruksminister Trygve Slagsvold Vedum vil skyte den finsk-russiske ulvestamma. Njål Kristiansen hoppa i chaiselongen då han hørte dette. Ulven er romfolket til bøndene, meiner han. Sei meininga di du også, på verdidebatt.no.

Johannes Morken, debattleiar

Den forsvunne faderen

En farfar i livet er god å ha, synger Odd Nordstoga. Det vil bli færre av dem etter hvert.

Nina Karin Monsen

● Filosof og forfatter

FAR

I norsk barnelov er far fjernet som en selvfølgelig rett for barn, og dermed også farmor og farfar. Noen barn får to «mødre»; kvinner som har planlagt et farløst liv for ett eller flere barn. Barnelovens paragraf 4a sier at et barn ikke har rett på både en far og en medmor. Loven bryter med FNs barnekonvensjon som sier at barn har rett til å få vokse opp med far og mor og få omsorg fra dem, så sant mulig. Noen barn påtvinges to fedre. Da blir mormor og morfar også borte. Øystein Mæland har gått i spissen, barn får være glad til for at de blir født.

Far mistet betydning i norsk lovgivning for lenge siden. Mannen ble i 1978 definert ut som beslutningstaker ved graviditet. Barnets mor fikk alene retten til å avgjøre om barnet skulle leve eller ikke. Menn kan slite med depresjoner, om kvinnen de elsket tok abort. Fremdeles får stort sett mødrene barna ved samlivsbrudd. Far er svekket både i loven og i praksis.

Lite faderlig. Men kvinnene og feminismen definerer papparollen. Pappas rolle synes å være den andre moren, lage mat, kose, leke og gi trygghet, varme og omsorg. Barna får lite av faderlige ting, utfordringer og disiplin, spenning og styrke. De lærer ofte ikke å være handlende, villende og målrettede ut fra en realistisk forståelse av seg selv og verden. Denne mangelen kan fremkalle en følelse av avmakt eller skape et kunstig opphøyet selv.

PROTESTFESTIVALEN

Nina Karin Monsen deltar i kveld på Protestfestivalen i Kristiansand.

Temaet er: Pappaparadokset: Pappa er in som pappa, inn-til samlivsbruddet velger han ut av rollen. Kvinner velger ofte ny mann med barn. Er mannen blitt en tafatt taper som lever på kvinnens premisser?

Mannsforsker Jørgen Lorentzen innleder. Nina Karin Monsen er en av paneldeltakerne.

I gamle dager da mor var hjemmeværende og far fraværende, var han den som kom hjem til barna med glansen fra verden der ute. Mor og far hadde forskjellige roller, forskjellig kjønn og var forskjellige personer. Barna selv ventet på far sammen med mor, de var ikke små voksne med et eget liv.

Til forveksling. Nå ligner far og mor til forveksling. Grensen mellom voksne og barn flytter, barn seksualiseres tidligere og tidligere. Barn er med på mange aktiviteter og på reiser i tidlig alder, de kan tidlig tro at de vet alt om verden. Men de får ikke derved utfordringer og disiplin, norske familier tar med seg rollene fra barnehagen. Barn lærer ikke å tenke realistisk om sitt eget liv. De får ikke snakket mer med far, eller bli kjent med ham som person. Voksne arbeider eller fester.

Trenger barn bare rolleutøvere? Noen som glir inn og ut av mors- og farsroller? Da kan mange barn forstås som heldige i våre dager, siden mange voksne går inn og ut av livet deres. Bonusforeldre og bonusbesteforeldre slåss om barnas oppmerksomhet og kjærlighet.

Skadelig. Men hvis det faktisk er mor og far som personer et barn trenger, er denne utvik-

– Kvinnene og feminismen definerer papparollen. Pappas rolle synes å være den andre moren, lage mat, kose, leke og gi trygghet, varme og omsorg, skriver Nina Karin Monsen i dette innlegget.

Foto: Sara Johannessen/NTB scanpix/arkiv

lingen direkte skadelig for barnets erfaring med sin egenverdi. Den kan bare utvikles i ærlig og personlig nærhet og kjærlighet, der forpliktelsen er sentral. En far og en mor er virkelige personer. Når de enten dør, forsvinner eller aldri har vært der, er det en katastrofe for barnet, som kan kjenne på en avmakt som aldri går bort. De dypeste og første følelsene gjør uutslettelige inntrykk.

Barn trenger de nærmeste som personer, ikke bare om-

sorgsfulle tjenere. Vi trenger alle nærhet til de få utvalgte vi hører sammen med eller hører til i vårt hjerte. Det må være varig. Hadde barn og unge dannet et politisk parti ville de krevd at foreldrene elsket hverandre, ikke skilte seg, ga dem omsorg og disiplin, slik at de kunne bli voksne og stå støtt på egne ben, bli voksne i fred, og ikke bare være mors mest elskede ting, men en egen person. Da må far være der og sette grenser, så sant mulig. Gjerne farfar også.

De fulgte slett ikke boken

Jeg deltok i en undersøkelse blant sykehjemsbeboere. Etterpå er det fristende å minne om ordtaket «Som du roper i skogen, får du svar».

Jeg deltok i en undersøkelse blant sykehjemsbeboere. Etterpå er det fristende å minne om ordtaket «Som du roper i skogen, får du svar». Slik innledet Synnøve Dueland (93) sitt debattinnlegg.

Vårt Land 05.09.12

Reflektert 93-åring

Aud Kvalbein

● Byråd for eldre i Oslo (KrF)

ELDREMSORG

Det var fascinerende å lese innlegget til en så velartikulert og reflektert sykehjemsbeboer som Synnøve Dueland på 93 år (Vårt Land 05.09.). Det viser at vi har mange flotte eldre og at vårt moderne samfunn ikke skal undervurdere de grå hår.

Jeg er lei meg for å høre at Dueland ikke har opplevd intervjuet i spørreundersøkelsen for beboere i Oslos sykehjem slik det er forutsatt at det skal gjennomføres. Med en gang jeg leste hennes innlegg, ba jeg byrådsavdelingen ta kontakt med Helseetaten i Oslo som har ansvar for undersøkelsene, for å forfølge saken. Jeg forutsetter at undersøkelsene gjennomføres slik Oslo kommune har bestilt dem.

En liten misforståelse vil jeg gjerne oppklare. Det var ikke bare de aller alvorligst demente som var utelatt fra undersøkelsen. Cirka halvparten av sykehjemsbeboerne var ikke med, blant annet fordi personalet mente at de ikke kunne klare å gjennomføre undersøkelsen. 80 prosent av sykehjemsbeboerne har en demensdiagnose. Dette er ikke spesielt for Oslo, omtrent slik er det over hele landet.

Å måle kvaliteten i sykehjem er en utfordrende oppgave. Men for de eldres del og for kvalitetsforbedringen i eldreomsorgen, mener jeg at det er rett å ta utfordringen. Den tredjedelen av norske kommuner som dropper å kvalitetssjekke eldreomsorgen, er ikke noe forbigående.

«Verdens helseorganisasjon (WHO) melder at tallet på selvmord de siste 45 år har steget med 60 prosent, og organisasjonen har utpekt 10. september som dagen viet til å forhindre at folk tar sitt eget liv»

Bjarte Botnen på side 2

Gravferd

Kulturministeren sa til Vårt Land at det var viktig å gi hjelp til den halve millionen i Norge som ikke var medlem av noe tros- eller livssyns-samfunn. Derfor hadde kulturministeren nå lansert et opplegg som burde kunne brukes ved gravferd av den som ønsker det. Som flere andre skulle jeg gjerne visst hvorfor dette var nødvendig, og hvorfor

hun da ikke lot det følge penger med forslagene.

Som res.kap. i Ringsaker for flere tiår siden var det en del dødsfall der avdøde enten var medlem av Human-Etisk Forbund eller ikke var medlem noe sted. Jeg stod da i en vanskelig situasjon: Som prest kunne jeg ikke «bare endre litt her og der» for å kunne gjennomføre noe i avdødes ånd. Jeg tok i denne tiden kontakt med Humanetisk forbund som ikke hadde noen hjelp å stille opp med. Fra Statistisk

Sentralbyrå ble jeg dengang kjent med at humanetisk forbund hadde 150.000 medlemmer, mens tilsvarende 150.000 ikke var medlem i noe T/L. Når kulturministeren sier 500.000 uten medlemsskap i T/L skulle jeg gjerne visst hvordan denne gruppen kan ha vokst så kolossalt uten at medlemsskapet i den norske kirke har sunket vesentlig mer enn tilfelle er. Innvandrere er trofaste til sine trossamfunn. Human-Etisk Forbund har vel heller ikke økt så sterkt. *Elias Per Vågnes*

Uheldige endringer i gudstjenesten

Peder Gjerdrum
● Hønefoss

NY GUDSTJENESTE-ORDNING

Gudstjenester i vår norske folkekirke må være inkluderende og åpen for alle medlemmer. Men den nyordningen av gudstjenestene som nå innføres i Den norske kirke, har fått elementer som gjør høymessen mer lukket for mange vanlige kirkegjengere. De uheldigste endringene er:

- Alle gudstjenester/høymesser gjennomføres nå med nattverd
- Under nattverden skal man utveksle håndtrykk som en «personlig fredshilsen»
- Liturgien er gitt så mange variasjonsmuligheter at det ikke lenger fremstår som et ritual
- Fadervår og trosbekjennelsen synges stadig oftere
- Det tas opp offer ved alle gudstjenester

Fremmed. Folkekirken er fundert også på folk som vegrer seg for å gå til nattverd. I denne gruppen finner vi en rekke trofaste kirkegjengere. De blir fremmedgjort om gudstjenesten hver gang skal gjennomføres med nattverd. Det er også en annen fare: hverdagsliggjøring av sakramentet. Nattverden som vane kan knapt betraktes som et mysterium.

Den «personlige fredshilsen» under nattverden innebærer å slippe andre personer ubehagelig nær, innenfor det vi til daglig forsvarer som en «personlig sone». Selv etter en lang prøveperiode føler jeg alltid ubehag når vi kommer hit. Jeg vet at jeg ikke kan, ikke ønsker, slippe fremmede folk så tett innpå livet, men når jeg først er til stede, er det i praksis ikke mulig å unnslipe. Betyr det at jeg ikke er med? Og hva er jeg da; mot? Og hva med dem som er mindre kirkevante enn meg, som vi også gjerne vil nå fram til?

Stadige vekslinger fra gang til gang mellom «valgfrie ritualer» gir usikkerhet og fremmedfølelse.

Et ritual man ikke kjenner igjen, er ikke noe ritual. Spesielt nattverdritualet har fått en uheldig behandling. Man spør seg: Er dette et felles ritual eller noe presten formet for anledningen? Dessuten er det en pedagogisk side når gudstjenester gjøres så spesifikke at vi hver gang må forholde oss til nye bruksanvisninger: Oppmerksomheten fjernes fra gudstjenesten over til de utdelte skriv.

Ubekvem. Noen av oss er ikke bekvemme med å synge. Selv føler jeg det sårt at jeg sjeldnere og sjeldnere kan delta i Herrens bønn og trosbekjennelsen, ettersom disse oftere og oftere synges. Jeg føler meg satt utenfor, fremmedgjort. Det er lettere å akseptere salmesangen, ettersom den alltid har vært der, og dessuten er det som ved alle andre anledninger når det synges. Men deltagelsen i de to mest sentrale rituelle elementene er noe som er frarøvet meg i den senere tid.

'Inngangspenger'. Ofringen er rent praktisk sett en bagatell. Likevel gir hyppig ofring et uheldig signal: Det fremstår som «moralske inngangspenger» og gir inntrykk av fokus på penger. Folkekirken bør ikke ta inngangspenger, og som kirke bør vi i det minste gi et skinn av at keiseren får holde på med sitt, mens vi får arbeide mot en annen verden.

Justeringer har også tidligere vært gjennomført underveis og i det stille, for eksempel er dåpen flyttet fram før prekenen og nattverden gjennomføres oftest ved å dyppe brødet i altervinen. Andre endringer er mer problematiske, og vi må nå vokte oss så ikke gode hverdagskristne mister tilhørighet til sin lokale menighet og til Den norske kirke.

KRONIKK DYLAN PÅ KIRKEVEI

Dylan,

BILDET

Bob Dylan er 71 år og turnerer fortsatt. Her på scenen under Les Vieilles Charrues-festivalen i Carhaix i Vest-Frankrike i midten av juli i år.

Foto: David Vincent/
AP Photo/NTB scanpix

vårtland
Verdidebatt.no

Forsiden ▶ Nyheter ▶ Lyd og bilde ▶ Meninger ▶ Erttanke ▶ A - Å ▶ Valg

Flere tusen debatterer på Vårt Lands diskusjonssider på nettet. Debattantene oppretter sin egen blogg og publiserer sine innlegg selv. Du kan lese hva kjente, meningssterke personer framfører av meninger. Og du kan delta i debatten. Det gjør du ved å enkelt registrere deg på verdidebatt.no. Du må delta med fullt navn. Dette sikrer en saklig og «renslig» debatt. Tjenesten er gratis.

- Kronikker sendes til debatt@vl.no
- Kronikker skal ha maksimal lengde på 6.000 tegn (inkludert mellomrom).
- Legg ved bilde av deg selv.
- Kronikkene skal ha informasjon om hvem skribenten er, temaet, hvilke kilder som er brukt og hvor en kan lese mer om temaet.
- Redaksjonen forbeholder

- seg rett til å forkorte.
- Innsendte manus blir ikke returnert.
- Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form i avisas eget arkiv eller andre databaser Vårt Land har avtale med.
- Stoffet kan også gjøres tilgjengelig på avisas nettsider.

Kristne Dylan-tilhengere mener sangene kan lære oss mer om kristendommen og om hvordan vi bør leve. Politisk radikale mener Dylan refser de mektige.

død og dommedag

Pål Ketil Botvar
 ● Forsker ved
 stiftelsen Kirkeforskning

I 1962 sang Bob Dylan «I gave you my heart but you wanted my soul» i sangen «Don't Think Twice, It's All Right». Det er mange som kjemper om Dylans sjel. For et par år siden stod daværende formann i Fremskrittspartiets ungdom Ove Vanebo frem som Dylan-fan. Han la vekt på at Dylan ikke er noen sosialist og at han bare var med i protestbevegelsen i en kort periode tidlig på 1960-tallet. De siste årene har også kirken omfavnet Bob Dylan. Da han i fjor rundet 70 år var det Oslo domkirke som hadde det største Dylan-arrangementet, med over 1.000 mennesker til stede. Siden 1996 har det vært holdt 20 såkalte Dylan-messer i Norge, både i frikirkene og i Den norske kirke.

Frikirkepastoren Sven Aasmundtveit er mannen bak konseptet. Han har selv oversatt flere av Dylans sanger til norsk. Dylan-salmene er samlet i et eget hefte som deles ut på messen. Det legges stor vekt på å få tekstene tydelig frem. I messen kobles sangene til liturgiens faste ledd.

Mer vekt på kultur. Hvorfor omfavner kirkene Bob Dylan 30 år etter at han hadde sin kristne omvendelse og spilte inn tre utpreget kristne plater? Det er ikke bare Bob Dylan som er tatt inn i den kirkelige varmen. De siste årene har vi opplevd både Johnny Cash- og U2-messer. På 1970-tallet stilte Larry Normann spørsmålet «Why should the devil have all the good music?»

Omsider har kirken svart på utfordringen. Synet på populærkulturen er endret. Man er ikke lenger så redd for å blande

sekulære og kristne elementer. I 2011 hadde konserter i Den norske kirkes menigheter et samlet besøkstall på 1,5 millioner. Konsert-gudstjenester utgjør en stadig større del av gudstjenestetilbudet. Noen hevder at de nye kulturuttrykkene er et tegn på at kirken er blitt sekularisert innenfra. Andre ser det som et ønske om å ta menneskers hverdags erfaring mer på alvor.

Stiftelsen Kirkeforskning samarbeider med Universitetet i Agder om forskningsprosjektet Resep – religion og estetikk. Prosjektet ser på endringer i kulturuttrykk innenfor en rekke kirkelige miljøer og grupper. I et av delprosjektene ser vi på kristne Dylan-tilhengere og bruken av Dylans musikk i kirken.

Bruker alle sansene. For unge mennesker er det ikke nok å høre Ordet. Alle sansene må tas i bruk i formidlingen av det kristne budskapet. Slik er det også med unge Bob Dylan-fans. Mens fans i 50- og 60-årene ofte er opptatt av å analysere innholdet i tekstene, bruker yngre fans musikken kreativt til å bearbeide følelser. Man sier ja takk til både stemning og budskap og ser ingen motsetning. Et flertall av Dylan-tilhengerne hevder at de har hatt en eksistensiell opplevelse i nærkontakt med musikken.

Folk med ulikt ideologisk ståsted finner ideer hos Dylan som stemmer med deres eget grunnsyn. Kristne Dylan-tilhengere mener at sangene kan lære oss mer om kristendommen og om hvordan vi bør leve som mennesker. Politisk radikale mener at Dylan refser de mektige og avslører maktogregreip i samfunnet.

Verdikonservativ. Dylan-eksperter hevder at spiritualitet

har spilt en viktigere rolle enn politikk hos Dylan. I perioden 1962–63 spilte han inn sanger som «Blowin' In The Wind» og «The Times They Are A-changin'». Dette fikk mange til å tro at Dylan var godt plantet på politikken venstreside. I boken *Bob Dylan – mannen, myten, musikken* beskriver Håvard Rem Dylan som verdikonservativ. På sine nyeste plater er Dylan opptatt av tradisjon. Man kan påstå at Dylan har relevans i dag fordi han både fremstår som tradisjonsbærer og som samtidstolker. Denne blandingen bærer både musikk og tekst preg av.

Står i stormen. Sist fredag kom Bob Dylans 35. studioalbum i norske platebutikker. *Tempest* – Storm – henspiller på det dramatiske i tekstene. Død, ulykke og endetid er temaer som går igjen, men ikke uten lysglimt. Første gjennomlytting viser at han både musikalsk og tekstmessig går til røttene. Religiøse referanser finnes på alle sporene på platen. For den som vil få med seg dybden i tekstene venter et omfattende tolkningsarbeid.

Bibelen går som en rød tråd gjennom Dylans diktning. I 1964 skrev han hymnen «When The Ship Comes In». Med sine bibelreferanser kunne den gått rett inn i den nye salmeboka. I «I Shall Be Released» synger han om røveren på korset som skal være med frelseren i paradiset. Under en konsert i 1978 ble et kors kastet opp til ham på scenen. Det skulle få stor betydning for hans senere utvikling. De siste årene har Dylan snakket mindre om sitt religiøse ståsted. I stedet peker han på at det han tror på kan leses ut av de gamle tradisjonssangene.

Åpenbaring. På konsertene har han fortsatt å fremføre sine

kristne sanger. Han har også lagt inn salmer i repertoaret, som «Klippe du som brast for meg» og «Gå meg ei forbi o Jesus». Dylans billedverden kan tidvis minne om Johannes' åpenbaring. På tittelsporet henvises det direkte til denne siste boken i Bibelen.

Samme dag som den første singelen fra *Tempest* ble lagt ut på nettet for nedlastning framførte Dylan gospelsangen «Saving Grace» på en konsert i Pennsylvania. Her heter det:

«Well, the death of life, then come the resurrection / Wherever I am welcome is where I'll be / I put all my confidence in Him, my sole protection / Is the saving grace that's over me»

Dette er blitt tolket som at Dylan vil vise at søkelyset på død og dom hører hjemme innenfor en kristen ramme.

Livet på godt og vondt. Dylans stemme vitner om levd liv. «I got the blood of the land in my voice», synger han. Og han har noe å si til alle grupper i samfunnet.

Både kvinner og menn, gamle og unge kan kjenne seg igjen i Dylans sager. Dylan tar for seg de vanskelige sidene ved menneskelivet. Det er få andre som skriver sanger om sinne og desperasjon. Også kjærlighets-sangene beveger seg mellom sødme og svik. Flere av sangene kan tolkes både som en beskrivelse av menneskelig kjærlighet og som Guds kjærlighet til menneskene.

Dylan setter ord på tilhengerens erfaringer gjennom livet. På sine nyere plater tar han for seg aldring og død. Det kan virke som Dylan har lyttet til den romerske dikteren Terents' ord: «Jeg er et menneske, og intet menneskelig skal være meg fremmed».

«Bibelen går som en rød tråd gjennom Bob Dylans diktning»

SKRIBENTEN

Pål Ketil Botvar er statsviter og forsker ved stiftelsen Kirkeforskning.

Han har doktorgrad i forholdet mellom religion og politikk og har skrevet en rekke artikler om religion i det moderne samfunn.

MER Å LESE

Pål Repstad og Irene Trysnes (red). *Fra forsakelse til feelgood. Om sang, musikk og dans i religiøse miljøer* under utgivelse Cappelen Damm

Håvard Rem: «Den verdikonservative og flerkulturelle Dylan» i Pål Ketil Botvar, Robert Kvalvaag og Reidar Aasgaard (red) *Bob Dylan – mannen, myten, musikken*. (2011) Dreyers forlag.

Pål Ketil Botvar og Sivert Urstad (red) 2012. «Tilstandsrapport for Den norske kirke 2012» Notat 4/2012 Stiftelsen Kirkeforskning

Bruce David Forbes og Jeffrey H. Mahan *Religion and popular Culture in America* (2005) Los Angeles: University of California Press.

SI DIN MENING

Hvordan fungerer Bob Dylans tekst og musikk i kristne sammenhenger? Diskuter på verdidebatt.no

verdidebatt.no

- debatt@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 428

Noen saker krever at vi har mulighet til å gå i dybden. Ikke minst gjelder det spørsmål som angår tro, etikk og eksistens.

Disse sidene er et sted hvor vi gjennom referat, intervju eller analyse gir ekstra plass til et tema.

tro. etikk. eksistens.

Skal ytringer være

Protestsang i russisk kirke og karikaturtegninger av profeten Muhammed og Jesus – hvor går grensene for hva som er bør være tillatt å skrive og si om religioner?

Astrid Dalehaug Norheim

astridnor@vl.no

22 310 417

«Hvis frihet betyr noe som helst, betyr det retten til å fortelle folk det de ikke ønsker å høre».

Med sitat av forfatteren George Orwell introduserer filosofiprofessor Lars Fr. H. Svendsen to ulike begrunnelser for ytringsfrihet: Man må ha ytringsfrihet fordi enhver har rett til å ytre seg. Og at konsekvensene av å ha ytringsfrihet er bedre enn konsekvensene av ikke å ha det.

Den liberale tankesmia Civita gav i vår ut antologien *Ytringsfrihet* med ti essays om menneskerettigheten som både er en forutsetning for demokrati og samtidig setter samfunn i brann.

Muhammedkarikatur. Ikke minst har krenkelser av religiøse følelser utfordret ytringsfriheten til det ytterste de siste årene. Men finnes det grenser for ytringsfrihet – og hvor går de i tilfelle?

Før utgivelsen av Salman Rushdies *Sataniske vers* i 1988 var begrepet «ytringsfrihet» nesten ikke å finne i norske aviser. I 1983 var det nevnt 95 ganger på et helt år. Ti år senere var antallet økt til 387 saker.

Men det var først med karikaturstriden at ytringsfrihet ble et begrep på alles lepper, med over 3.300 treff i det norske avisarkivet i 2006. Da danske Jyllandsposten hadde trykket karikaturer av profeten Muhammad i 2005, og norske medier fulgte etter med opprør og store konflikter mellom vestlige land og den muslimske verden.

Jesuskarikatur. Andre ganger har det vært kristne symboler og hellige steder som har vært i brennpunktet.

I februar 2010 ble det i delstaten Meghalaya i India oppdaget en karikatur av Jesus i en skrivebok som ble brukt ved en katolsk jenteskole. Karikaturen fremstilte Jesus med en ølboks i den ene hån-

YTRINGSFRIHET

Ytringsfrihet er knesatt i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter fra 1948:

«Enhver har rett til menings- og ytringsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å hevde meninger uten innblanding og til å søke, motta og meddele opplysninger og ideer gjennom ethvert meddelelsesmiddel og uten hensyn til landegrenser».

Ytringsfriheten er også nedfelt i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen fra 1950.

Grunnlovens paragraf 100 slår fast at «Ytringsfrihet bør finne sted».

Det kan gjøres begrensninger i ytringsfriheten hvis begrensningen er nedfelt i lov og samtidig oppfyller et av følgende betingelser som må være nødvendige i et demokratisk samfunn: hensynet til nasjonal sikkerhet, forebygging av uorden/kriminalitet, beskyttelse av helse/moral, vern av andres omdømme, vern av rettigheter eller religion, vern av fortløpelige opplysninger eller beskyttelse av domstolens uavhengighet.

Kilde: Michael Tetzschner: «Ytringsfrihetens begrunnelser og begrensninger»

den og en sigarett i den andre. Tegningen førte til store opptøyer i delstaten, hvor flertallet er kristne. Rasende kristne ungdommer gikk amok i gatene og påførte mennesker og eiendom omfattende skader, som igjen utløste kamper mellom hinduorganisasjoner og kristne grupper.

Protestsang. Nylig falt dommen mot det russiske punkrockbandet Pussy Riots, som tok seg inn i den ortodokse Vår Frelser-katedralen i februar i år for å fremføre en protestsang mot president Vladimir Putin. De ble dømt til to års hardt straffarbeid for å ha «forstyrret offentlig ro og orden motivert av religiøst hat».

«I utakt med grunnleggende rett til

ytringsfrihet», uttalte utenriksminister Jonas Gahr Støre.

De tre har allerede bedt de troende om tilgivelse for å ha vekket anstøt, men har iverdige forsvart sitt syn.

Rett til å krenke. Ytringsfriheten kan måtte vike, skriver Svendsen, men avviser at det gjelder bare fordi noen føler seg krenket. Man har ikke en rettighet til ikke å få følelsene sine krenket.

Et liberalt samfunn bør ikke ha noen grenser for hvilke religiøse overbevisninger, eller kritikk av slike, som det er anledning til å gi uttrykk for, mener Svendsen.

Hva da med rasisme? Løsningen er

ikke å forby rasisme, men å bekjempe den med å påvise dens grunnløshet, skriver han. Folk bør ha rett til å fremsette feilaktige eller avskyelige påstander, men man er da også i sin fulle rett til å hevde at det de sier er feilaktig og avskyelig.

«Lenestolsliberalisme». «Naivt og virkelighetsfjernt», kaller Torkel Brekke, professor i religionshistorie, synspunktet om at man ikke skal ha lover som setter grenser for hatefulle ytringer. Han har ikke tro på at diskusjonen skal være som et liberalt marked, hvor mennesker er rasjonelle og vil endre mening hvis de får kjennskap til bedre argumenter. Han viser til hatsider på internett og nettverk

Ytringsfrihet

10 essays utgitt av den liberale tankesmia Civita med filosof og rådgiver Lars Gauden-Kolbeinstveit som redaktør.

Lars Fredrik H. Svendsen (født 1970) er professor i filosofi ved Universitetet i Bergen og arbeider del-

tid som prosjektleder i Civita.

Torkel Brekke (født 1970) er professor i religionshistorie og sørasiatiske studier ved Universitetet i Oslo og arbeider deltid som prosjektleder i Civita.

Morten Kinander (født 1972) er jurist og filosof i Civita, tidligere førsteamanuensis ved juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen med doktorgrad i rettsfilosofi.

Jacob Mchangama (født 1978) er cand. jur med mastergrad i menneskerettigheter og demokratisering og er sjefsjurist i den danske tenketanken Cepos.

Tom Varghese (født 1985) er skribent og jusstudent ved Universi-

tetet i Bergen hvor han skriver masteroppgave om ytringsfrihet. Har tidligere arbeidet som konsulent ved Utenriksdepartementet.

■ I tillegg har følgende bidratt i boken: **Per Elvestuen**, tegner i Dagens Næringsliv

Thomas Hylland-Eriksen, professor i sosialantropologi

Trine Skei Grande, leder i Venstre

Siv Jensen, leder i Fremskrittspartiet

Michael Tetzschner, jurist og stortingsrepresentant for Høyre

helt frie?

Maskerte militante palestinere henger opp en løpeseddel på veggen til EUs hovedkvarter i Gaza i februar 2006. De gjorde det klart at borgere fra Frankrike, Norge, Danmark og Tyskland var mål for deres vrede hvis ikke myndighetene i de fire landene beklaget karikaturtegnningene av profeten Mohammed. Foto: AP Photo/NTB scanpix/arkiv

Punkrockbandet Pussy Riot tok seg inn i Vår Frelser-katedralen i februar i år. «Motivert av religiøst hat», lød dommen. Foto: Reuters TV/NTB scanpix/arkiv

En tegning av Jesus med en ølboks og sigarett i en skolebok i India førte til store demonstrasjoner i februar 2010. Foto: AP Photo/NTB scanpix/arkiv

at nynazistiske grupper fra forskjellige land som danner en «ny global hatbevegelse».

«Ytringsfrihetsabsolutisme» kaller Brekke synspunktet om at ytringsfriheten er så viktig at den ikke skal begrenses for å hindre hatefulle ytringer. Denne formen for usvikelig tro på at ytringsfriheten alene skal rydde opp i debattene er uttrykk for lenestolsliberalisme, mener han.

Ville innskrenke. Ytringsfriheten er nedfelt i internasjonale konvensjoner og i Grunnloven, men har ingen overordnet

status noen av stedene, påpeker Morten Kinander, Civitas jurist og filosof. Det fører til at denne friheten følger den internasjonale utviklingen av menneskerettigheter, som slett ikke går i ytringsfrihetens retning.

I sin tid var det Sovjetunionen som stadig foreslo endringer i menneskerettighetserklæringens artikkel 19 om ytringsfrihet. Hensikten deres var å forby intolerante ytringer. De ville forby «fascisme», men ble avvist fordi flere vestlige og ikke-vestlige land fryktet at det ikke kunne defineres på noen god måte.

Da FN vedtok den bindende konven-

sjonen om sivile og politiske rettigheter i 1966, kom det inn en forpliktelse til å forby hatefulle ytringer. De som var for, begrunnet det med det ferske minnet om andre verdenskrig og holocaust, men også kolonialisme og apartheid.

Motstanderne med Eleanor Roosevelt i spissen advarte mot at begrepene «hat» og «fiendskap» var svært farlige å ta inn, fordi de sannsynligvis ville bli utnyttet av totalitære stater til å gjøre alle de andre artiklene ugyldige. Hun fryktet også at bestemmelsen ville oppmuntre myndigheter til å straffe all kritikk under påskudd av å beskytte mot religiøs og nasjonal fiendskap.

Islamofobi. Det var nettopp kommuniststatene i Øst-Europa, «samt ikke-vestlige land med tvilsom praksis i menneskerettighetsspørsmål», som stemte for artikkel 20 som forbyr å fremme hatefulle ytringer. Alle de nordiske landene stemte mot, konstaterer den danske juristen Jacob Mchangama.

Mchangama mener at presset mot ytringsfriheten ikke har forsvunnet med Sovjetunionens oppløsning. I dag er det landene i Den islamsk konferanse (OIC) og deres allierte som argumenterer for å begrense ytringsfriheten. Nå er begrunnelsen for å bekjempe islamofobi og krenkelse av religion.

Spørsmålet har splittet FN. Mchangama peker på flere resolusjoner som ble antatt uten stemmegivning i 1999 og 2000 om krenkelse av religion. Men siden den tid har resolusjonene om krenkelse av religion stadig fått færre stemmer,

og i 2009 gikk IOC på et nederlag da de godtok en resolusjon fra Menneskerettighetskomiteen hvor ikke krenkelse av troende ble nevnt.

Et marked for krenkelser. India er et multireligiøst demokrati med en rekke grenser for ytringsfriheten. Her er ikke bare *Sataniske vers*, men over et dusin bøker forbudt, skriver skribent og jusstudent Tom Varghese, tidligere konsulent i utenriksdepartementet. Den indiske konstitusjonen garanterer ytringsfrihet, men flere lover gir vern mot krenkelser og provokasjoner. Den mest omstridte – og anvendte – er vernet mot religiøse krenkelser. Formålet er å ivareta den sosiale harmonien i samfunnet, men det har vokst frem «en pervertert form for sosial harmoni», skriver Varghese.

Den indiske skribenten Nilanjana S. Roy mener at det har utviklet seg et marked for krenkelser. Politiske partier og religiøse grupper konkurrerer om å være mest mulig intolerant. Hver ny krenkelse skapte etterspørsel etter nye forbud. Slik gikk det offentlige rom fra å være en markeds plass for ideer til en markeds plass for krenkelser. Fordelen med å være offer er åpenbar: man bli reddet fra usynlighet i et land med over én milliard mennesker ved at man får en stemme i den offentlige debatten.

Det kan fort bli voldsomt og tidvis sårende, skriver Varghese, når all uenighet, frustrasjon og fordømmelse legges åpent frem og brynes mot hverandre. Men i en slik offentlig debatt vil også påstander forkastes til fordel for kunnskap, til lærdom for aktørene.

- reportasjeleder Trygve W. Jordheim
- folk@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 381
- flere nyheter på vl.no/folk

folk

GUTTEDRØM GÅR I OPPFYLLELSE

■ **Arne Pareli Pedersen** (22) fra Harstad blir sangevangelist i Indremisjonsforbundet. Til daglig studerer 22-åringen ved Griegakademiet i Bergen, og mens medstudenter drømmer om å stå på scenen i store internasjonale operahus, drømmer Arne Pareli Pedersen annerledes. – Da jeg var liten drømte jeg om å bli misjonær i Brasil, sier han og ler. Deretter var det vek-

kelsespredikant som var planen. Etterhvert skjønte han at sangen og musikken var den gaven han hadde fått. At jeg nå får lov til å fortelle om Jesus på denne måten, er helt strålende, sier Pedersen til Sambåndet. Han er glad i de gamle bedehussangene. – Jeg er nok litt gammeldags, ja. Inni meg er jeg en 75 år gammel mann fra Jæren, sier en leende sangevangelist til Sambåndet. **Vårt Land**

Nytter å være mormor

Marit Opsahl Grefberg savnet å ha egne besteforeldre. Nå gleder 76-åringen seg over å være mormor for åtte unger på film. Og bestemor for fem på ordentlig.

Olav Solvang
olav.solvang@vl.no 22 310 438

MARIT OPSAHL GREFBERG

76 år. Tre barn og fem barnebarn. Pensjonist og hobby-skuespiller. Bor i Bærum. Utdannet fagoversetter og voksenpedagog. Startet Bærum barneteater i 1985, og har hatt flere roller både der og på andre amatørteatre i hjembygda. Har hatt mindre roller i filmene *Kristin Lavransdatter* og *Svein og rotta og UFO-mysteriet*.

Nyinnspillingen av Anne-Cath. Vestlys *Mormor og de åtte ungene* er Marit Opsahl Grefbergs første store filmrolle. Hun er med i omtrent halvparten av de 117 scenene som nå spilles inn i Oslo-regionen, og det er ingen ni til fire jobb.

– Jeg elsker dette livet. Naturligvis kan jeg bli litt sigen innimellom, men å spille mormor gir krefter og overskudd. Slik det også gir meg livsgnist å være mormor og farmor når jeg ikke er på jobb.

Økt livskvalitet. Den kvelden vi treffer henne har det gått i ett fra hun dro hjemmefra halv sju om morgenen, til hun kunne lukke døra bak seg hjemme i Bærum tolv timer senere. Kortere arbeidsdager brukes til å

«Det er et privilegium å være bestemor, men det er det også å ha besteforeldre»

Marit Opsahl Grefberg

friske opp replikkene hun må kunne. Slik går det uavbrutt – ut hele oktober.

– Jeg opplever at jeg får brukt alle sidene ved meg selv, og at det gir meg økt livskvalitet, sier Grefberg.

Hun synes det er morsomt og utviklende å spille andre skikkel-

ser, men innimellom litt vanskelig også, innrømmer hun.

– Å få frem andres egenskaper gir meg en dybde i sjelen, fordi jeg må flytte meg inn i et annet univers. Anne-Cath. Vestlys mormorskikkelse er i begynnelsen av historien litt engstelig og redd, noe jeg *ikke* kjenner meg igjen i selv. Når mormorskikkelsen etter hvert blir mer modig og besluttsom, kan jeg være mer meg selv.

Forståelse. Når det gjelder omsorgen som mormoren til de åtte ungene er blitt så kjent for, opplever Grefberg at det er et hjertespråk hun forstår seg på. Privat er hun mormor til tre gutter som bor i Stockholm og ei voksen jente som bor i Oslo. Hun er også farmor til ei 14-årig jente i Asker.

– Det er et privilegium å være bestemor, men det er det også å ha besteforeldre. Min mormor døde da jeg var to år, og hun var den lengstlevende av mine besteforeldre. Det å være besteforeldreløs var lenge et savn, og

jeg opplevde at andre hadde en verdi som jeg manglet.

– *Hvordan kan man best fylle besteforeldrerollen?*

– Det er flere måter å gjøre det på. Men det kan være lurt å ta med barnebarna på ting besteforeldrene selv synes er viktig. Det kan utfylle det til-

budet barna ellers har, og skape en større forståelse mellom generasjonene.

– **Modig Vestly.** Marit Opsahl Grefberg legger ikke skjul på at det er en utfordring å fylle mormorrollen som Anne-Cath. Vestly gjorde slik suksess med

i den første innspillingen fra 1977. Men hun er ikke nervøs før opptakene.

– Jeg er bare spent på om jeg får det til slik jeg ønsker. Går det ikke, er det jo bare å ta scenen om igjen. Heldigvis har jeg litt erfaring både som skuespiller og bestemor, men også fra

NY LEDER FOR NORSK BIBELINSTITUTT

■ Pastor Kjell Aune (bildet) er fra 1. september ny leder for Norsk Bibelinstitutt. Lederskiftet kommer fordi Roger Robertsen er blitt ny leder av Adventistsamfunnets arbeid i Israel. Aune var i flere år distriktsleder for Vestnorsk distrikt i Syvendedags Adventistsamfunnet, men har de siste årene arbeidet i Midt-Østen. Fra 2004 var Aune leder for arbeidet i Egypt og fra november 2005 var han leder for kirkesamfunnets arbeid i de fjorten landene som utgjorde den daværende Midt-Østen union. **Vårt Land**

VÅRT LAND for 60 år siden

9. september 1952: Nildalens enhet under den egyptiske krone og britene vekk fra Suez. UP har fått det første intervju som Egypts «sterke mann» har gitt som statsminister. Arrestasjonsbølgen ruller videre. (United Press, Kairo, 1.sideoppslag) Journalistikken et kall som krever idealitet. Nytt leseår ved Journalistakademiet begynte i går. (Side 1) På formiddagen i går utartet kaffetørsten til rene slagsmål. En kjøpmann i Grensen i Oslo måtte tilkalle politi da en del kvinner i køen utenfor forretning gikk løs på hverandre med vesker og paraplyer. (Side 1) Utsikt til klarvær. (Side 2) ANDERS LANGE taler på Youngstorget nå SØNDAG kl. 19 mot direktørens velferdsstat. (Femspaltet annonse, side 2)

r for mange

Mormor på film og mormor og farmor i virkeligheten. Marit Opsahl Grefberg trives som plommen i egget i begge rollene. Den nye filmen om *Mormor og de åtte ungene* har premiere neste høst.

Foto: Carl Christian Raabe

mange leserunder med boka. *Mormor og de åtte ungene* var fast kveldslektyre for hennes egne barn. Hun innrømmer glatt at hun likte å lese fortellingen selv også. Da den kom på fjern-

synet, satt hun like klistret til skjermen som de små håpefulle gjorde.

– Det var barnefernysyn på sitt beste. Anne-Cath. Vestly var modig og forut for sin tid:

Hun nølte for eksempel ikke med å fortelle hvordan det var å ha barn i magen. Det var uvanlig, ja nesten ufint, å gå i detaljer om slikt for barn på den tiden.

Da Grefberg forberedte rol-

Familien til mormor i den nye filmen. Foran de åtte ungene står mor og far Ingrid Bolsø Berdal og Thomas Bye. Foto: Carl Christian Raabe

MORMOR OG DE ÅTTE UNGENE

Barnebok av Anne Cath. Vestly som første gang ble filmatisert i 1977, da med forfatteren i rollen som mormor. Både boken og filmen ble store suksesser.

Den nye versjonen spilles inn nå, og har premiere høsten 2013.

len som mormoren i *Huset i skogen* før premiereforestillingen til Bærum barneteater i 1985, tok hun kontakt med manusforfatter Anne Cath. Vestly.

– Vi satt på kjøkkenet hennes og drakk te og spise kaker mens vi diskuterte stykket. Hun ble med på både prøver og selve premieren. Det gjorde inntrykk.

Fikk ikke bli skuespiller. Bærumskvinnen har drevet med amatørteater så lenge hun kan huske. På barneskolen nølte hun aldri med å rekke opp hånda da læreren spurte om noen ville opptre. Aller helst ville hun vært skuespiller på heltid også i voksen alder, men slik ble det ikke.

– Da jeg som lita jente fortalte mor og far at jeg ville bli skuespiller, sto ikke akkurat jubelen i taket.

Hun tror ikke hun var den eneste som opplevde det slik. Kunstens tornefulle vei var ikke noe foreldrene uten videre lot barna sine begi seg ut på i krigs- og tidlige etterkrigsår.

– Far var musiker og reiste rundt med sin egen trio og kvartett, og det ga oss ikke akkurat noen pengestrøm. Jeg skjønner mor og fars skepsis til skuespilleryrket, men jeg ville ikke nektet mine egne barn å gå den veien. Sikkert også fordi verden så annerledes ut da jeg var blitt forelder.

Da Grefberg traff mannen hun giftet seg med, falt det na-

turlig for henne å ta hovedansvaret på hjemmebane. De to første barna deres ble født da de bodde i Sør-Amerika, hvor mannen jobbet i SAS. Tredjemann kom like etter at de kom hjem til Norge.

– Jeg har aldri vært skuffet fordi jeg i flere år prioriterte andre ting. Det hadde uansett ikke vært lett å være skuespiller med tre små barn.

Hun tok i stedet utdanning som fagoversetter og voksenpedagog. Det fikk hun nytte av som leder og instruktør for Bærum teaterverksted og da hun var med på andre amatørteateroppsetninger i hjemkommunen.

Gjøre andre gode. Pedagogikken har også kommet til nytte under innspillingen hun nå er midt oppe i.

– Jeg blir jo en slags ekte mormor også, både for de åtte skuespillerungene og de andre på settet. Ved å gjøre andre gode, blir jeg også glad.

Skulle hun likevel sitte hjemme en kveld og være umotivert for morgendagens innspilling, tar hun en telefon til Rolf Sand, en 92 år gammel pensjonert skuespiller og teaterinstruktør. Mannen hun gir det meste av æren for at hun ble så glad i skuespilleryrket.

– Vi har hatt ukentlig kontakt i årevis. Rolf Sand er dyktig, snill og dønn ærlig. Han gjør meg godt.

- Legg inn din hilsen på vl.no/familie
- faks 22 310 305
- post: Vårt Land, pb.1180, sentrum, 0107 Oslo
- send dikt til dikt@vlnett.no

familie

DAG FYLLER

50+: Else Hanche 86 år, Trygve Lorentsen 77 år, Jorunn Rivedal Nilsen 68 år, Ruth S Andreassen 67 år, Magne Gjert Gamlemshaug 66 år, Arne Jørgen Børresen 65 år, Jens Torstein Olsen 64 år, Kari Lilleaasen 63 år, Elisabeth Vigestad 63 år, Tore Øen 63 år, Jon Kristian Sletteberg 54 år, Vidar Söderberg 54 år, Marit Sandnes 53 år og Lars Ivar Mannsaker 53 år.

20+: Torbjørn Utvik 46 år, Anne Berit Glenna 43 år, Ådne Njå 42 år, Margunn Kalvatn 39 år, Ingar Hovda 37 år, Cecilie Freilem Klingberg 36 år, Lilja Marlen Berg 33 år, Bjarne Eldhuset 32 år, Hilde Myra 31 år, Solfrid Gustad 26 år og Hildegunn Skinnemoen 22 år.

10+: Maria Mæland Rettedal 19 år, Live Kristine Lindseth 16 år og Anna Grimstad 13 år.

90 ÅR

Vi vil gratulere vår gode oldemor, **Dagrun Karstad** som

ble 90 år 7. september.

Takk for koselig feiring sammen med deg. Du er topp. Bursdagsklemmer fra Hans i Ålesund og Jonah på Frogner.

85 ÅR

Asbjørn Mugås fyller i dag 85 år. Vi er mange som vil gratulere deg. Etter at du slut-

tet som lærer og rektor ved Hurdal Verk folkehøyskole, har du pleiet jorda og skapt ditt hageparadis, vært aktiv i menighets- og bedehusliv og vært en klok, varm og stillfaren bestefar for en etter hvert stor heilagjeng. Alle gode ønsker for deg og bestemor. Hilsen Torunn, Anne, Ragnar og Hans Olav samt 4 svigerbarn, 14 barnebarn og svigerbarnebarn og 5 oldebarn.

80 ÅR

Leif M. Haanes fyller 80 år i dag. Vi gratulerer.

50 ÅR

Toril Beate Masvie fyller 50 år i dag. Vi gratulerer.

40 ÅR

Inger Marie Moksnes fyller 40 år i dag. Vi gratulerer.

30 ÅR

Ella Gravvold fyller 30 år i dag. Vi gratulerer.

FØDT

«Det skjer et under i verden hver gang et barn blir til, over det gryende livet lyser Guds skapersmil». Velkommen, **Sunniva Orvik Rydland**, Oslo. Helsing storfamiliane i Flekkefjord og Orvika,

SMÅFOLK

Hipp hurra for **Sanderen** vår som er tre år. Du er en skikkelig solstråle, alltid blid og fornøyd. Vi er utrolig stolte av deg og kjempeglaude i deg. Stor klem fra Thea, Ingrid Kristine, mamma og pappa. Nuss fra Lisbeth.

Elias Astrup Straume fyller åtte år i dag. Gratulerer med dagen, kjære Elias. Lukke til i tredje klasse. Stor klem frå Bestemor på Lone.

På fredag vart go'guten vår **Halvor Masseng** to år. Pappa og mamma ønskjer deg alt godt, vi er stolte og glade i deg.

Vår nydelige **Samuel** ble født 23. juni på Bærum sykehus, akkurat passe stor og ganske blid. Benjamin og Jonatan er ivrige storebrødre. **Elisabeth** og **Edgar Heitmann**, Vollen.

Fam. **Helle Andresen** har fått ei vakker jente. Sandra Gustava kom til verden 14. mai på Ahus, på oldemor Petrine Skalands 91-årsdag. Henrik er stolt storebror. Foto: Torleif Helle Skaland

8. august ble **Mikael** født på Fredrikstad sykehus. Markus er blitt storebror, og stolte foreldre til to skjønne gutter er **Ellen Marie Ausland Paus** og **Christian Paus**.

Sokneprest Kjell Aarseth til minne

Sokneprest Kjell Aarseth døde på Molde sjukehus 3. september, 60 år gammel. Han har i mange år lidd under Parkinson-sjukdom som tappa kreftene hans. Den gode talaren stilna for fleire år sidan, men songstemma og munnspelet la han ikkje vekk før han måtte. Han var tapper og hadde humøret med seg, og interessa for teologi og presteteneste følgde han også etter at sjukdomen tok overhand. På bispedømekontoret kunne han sitte i kapellet å be for andre medan han sjølv var sett på sidelinja.

Kjell Aarseth var fødd i Ålesund i 1952 og voks opp i Blindheimsbreivika som den yngste av fire brøyr. I den åndelege bagasjen var det både kyrkje, bedehus og skulelagsengasjement. Han vart ein ivrig teologistudent på

Menighetsfakultet og gjorde seg tidleg klar for ordinasjon og presteteneste.

MINNEORD

Kjell Aarseth
1952-2012

Og prest har Kjell Aarseth vore til han måtte trekke seg grunna sjukdomen. Han tok til som skuleungdomsprest i Trondheim og Trøndelag 1979. I 1982 tok han imot eit vikariat for Rudolf Moe som sokneprest i Røbekk. Det var i denne perioden kyrkjelyden oppretta ei ny stilling som Kjell Aarseth gjekk inn i 1984. Som kyrkjelydsprest vart han den sentrale leiaren i å bygge opp Bergmo Småkirke og det store miljøet som voks fram der på 80-talet. I 1990 vart han tilsett som sokneprest i Bolsøy.

Kjell var også sentral i å få til ein avtale med Nordbyen skole der kyrkja etter 10 år fekk take over det som idag er Nordbyen kirke. Kjell var ein kyrkjelydsbygger og respektert kollega som satt i Møre bispedømeråd i perioden 1998-2004 og var leiar for rådet like lenge. Han var ein av initiativtakarane til å bygge opp dei gode venskapsrelasjonane mellom Møre bispedøme og den lutherske kyrkja i Ungarn.

Mange kjende Kjell Aarseth som ein klok og varmhjarta sokneprest med omtanke og omsorg for mangt og mange. Men han var også eit frodig menneske med så mange talantar og interesser. Han gledde seg storleg over lyrikk og musikk. Han var ein ivrig laksefiskar og interessert filatelist, særleg av frimerker med bibelske motiv. Mange kjende også Kjell som hobbybil-

mekanikar som fort kunne byte prestekjolen med lagerfrakken. For ikkje å snakke om den glød og interesse han viste for sin gamle Volvo Amazon. Og han var ein historieforteljar med det gode glimt i auget. Våre tankar og medkjensle er med Hilde og familien som har mista ein kjær ektemann og ein godhjerta far og morfar.

Kjell har stridt den gode strid som apostelen Paulus talar om. Vi takkar Gud for hans liv og teneste mellom kyrkjelydane i Molde og i Møre bispedøme. Og vi takkar for venskap og kollega-felleskap i prestetenesta i Molde domprosti. «Herre, no let du tenaren din fara herifrå i fred, slik som du har lova» (Lukas 2,29).

Øystein Bjørdal,
domprost

✠

Min kjære elskede Arvid, vår omsorgsfulle og alltid tilstedeværende pappa, svigerfar, bestefar, stefar og svigersønn, bror, svoger og onkel

Arvid Oddgeir Fjæren

født 14. november 1941

sovnet stille inn med sine nærmeste rundt seg.

Ullevål sykehus
4. september 2012

Riitta

Jan Erik	Ellen
Gunn Kari	Halvard
Christina	
Isabella	

Helene, Sondre, Mathias, Eline, Sigbjørn

Ilkka Kristoffer

Inger-Magni og Tore Sirkku

Arne Willy og Laila Øvrige familie

Begraves fra Aurskog kirke torsdag 13. september kl. 13.00.

Like kjært som blomster er en gave til Christina og Isabellas utdanningsfond. Sørgehøytideligheten avsluttes ved graven.

- Fødselsannonser må ha navn på foreldrene.
- Minneord kan ikke skrives av personer i nær familie med avdøde. Minneord skal skrives i omtaleform (ikke du-form). Maks lengde er 1.700 tegn.
- Vi forbeholder oss retten til å redigere alle innsendte tekster.
- Digitale bilder må ha høy oppløsning.
- Sender du papirbilder som du ønsker i retur, legg ved frankert og adressert konvolutt.

Tord og Tor har navnedag i dag.

Løsning 11521

Vannrett: 1. Herodes 5. Falun 8. Mineral 9. Adlet 11. Nei 13. Ran 15. NTB 17. Sur 19. Sorte 21. Regning 23. Reine 24. Nonnene

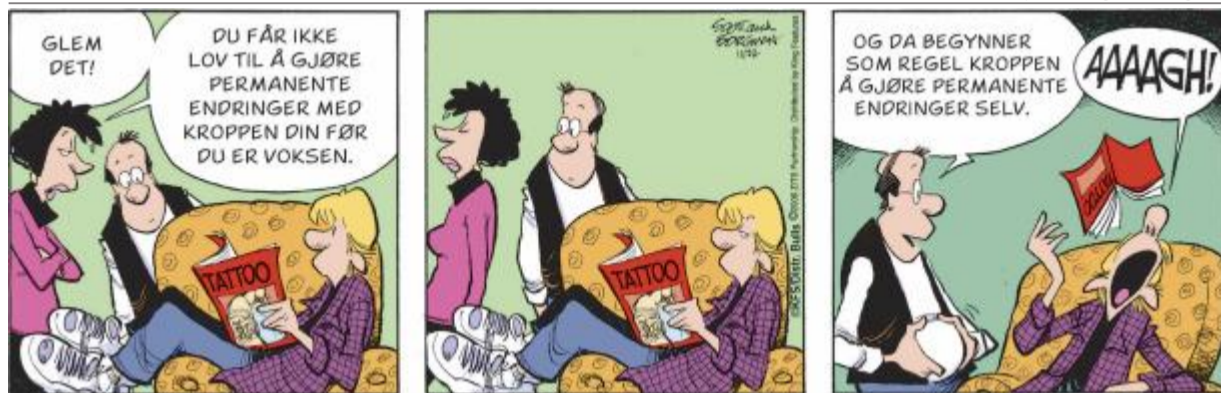
Loddrett: 1. Haman 2. Randi 3. Durer 4. Salen 5. Fia 6. Le 7. Nat 10. Luer 12. Et 14. Au 15. Noren 16. Bogen 17. Stine 18. Regle 19. Ser 20. Ene 22. Ni

Vårt Land arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, bes ta kontakt med redaksjonen. *Pressens Faglige utvalg* (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.
Adresse: PFU, Rådhusgt. 17, pb 46, Sentrum 0101 Oslo/ **tlf:** 22 40 50 40 **fax** 22 40 50 55/ **epost:** pfu@presse.no

ZITS

av Jerry Scott og Jim Borgman

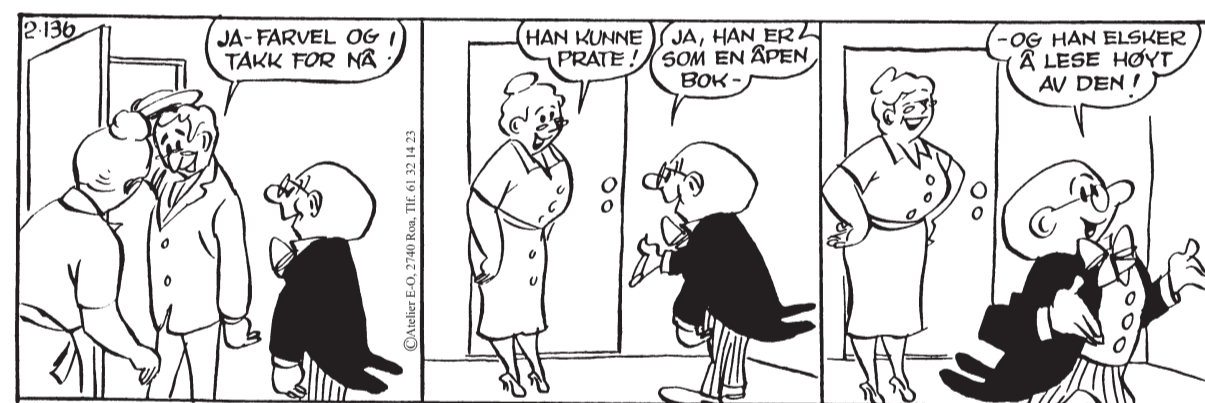
KNØTTENE

av Charles Schulz

PROFESSOREN

av Eyvin Ovrum

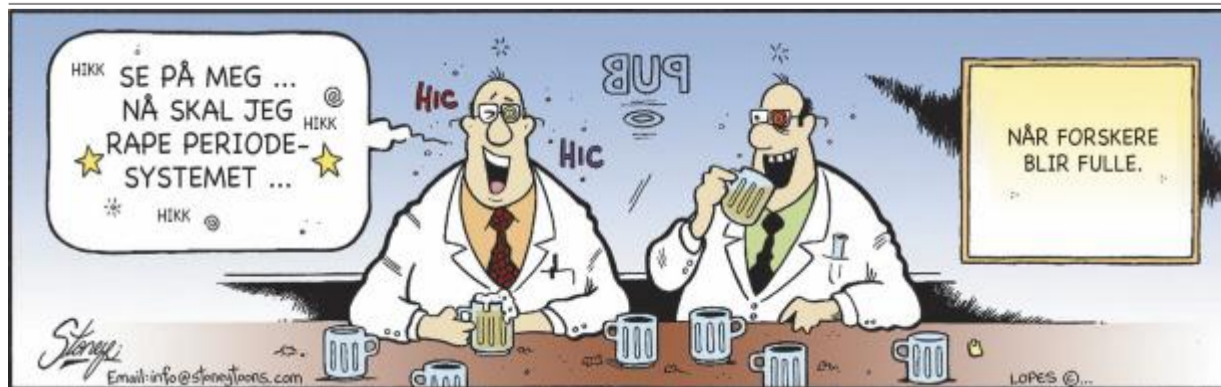
BARNAS PLANET

av Lars Rudebjer

INSANITY STREAK

av Tony Lopes

DIKT

Send dikt til dikt@vlnett.no, eller i konvolutt merket «Dikt» til Vårt Land, postboks 1180, Sentrum, Oslo 0107

De veide min tro

De tvang seg til å veie min tro
 og fant vekten nære null
 Dette er for dårlig, sa de,
 det er for mange paradoks og hull

Det eneste du har igjen,
 av det du fikk i din dåp,
 er et lurvete, fillete, vinglete,
 utvasket lite håp.

Så hva tror du Han vil si,
 når du står for dommerrådet?
 – Jeg vet ikke, sa jeg,
 men jeg håper det handler om nåde.

Jan Fredrik Laskerud

Lykken

Lykken kan komme så stille og lett
 listende inn i ditt hjem.
 Lykken som aldri noen har sett
 Kan være en god, liten klem
 Lykken er tanken som fritt flyter frem,
 kan være en tur til et «bestemorhem»

Lykken er når du ung, så yr og så glad,
 gjorde det foreldra dine, så ofte sa:
 Vær ærlig, vær sann, hold din samvittighet ren,
 ingen kan deg da klandre, du er uten «men».
 Lykken kan være gode karakterer-
 En takk for at du byr på deg selv,
 – på gjestfrihet, selv om ingen det krever.

Lykken, i forelskelsens rus du fant,
 den du elsket fikk kjærligheten i brann.
 Barnet du fikk lagt i ditt fang,
 ansvar for oppdagelse, glede og varme,
 bønn for ditt barn, måtte ingen det harme.

Lykken kan sitte så stille og nær –
 at du får holde en hånd du har kjær,
 kanskje du dine gamle foreldre bringer
 verdighet,
 koker litt kaffe, vafler på boks, de liker det, du vet.
 Lykken er helt til livets kveld
 å gi av det beste du har i deg selv.

Lykken er å fange , de små korte sekunder
 alt du fikk sagt i din bønn, på nytt skjer under,
 Alt du fikk gi, alt du fikk si, mens årene stunder.
 Lykken selv kan du aldri få ta i –
 Lykken er alt du på jorden ble glad i.

Irene Sande

NRK 1

19.45: Ut på tur til Dovrefjell

07.00 Morgennytt 10.00 Puls (r) 10.30 Solgt! (r) 11.00 NRK nyheter 11.05 Nye triks (r) 12.00 NRK nyheter 12.15 Jessica Fletcher (r) 13.00 NRK nyheter 13.05 Førveld (r) 13.45 Hemmelige svenske rom (r) 14.00 NRK nyheter 14.05 Lindmo (r) 15.00 NRK nyheter 15.10 Det må jeg gjøre før jeg dør (r) 15.50 Svart kjærlighet (r) 16.00 NRK nyheter 16.10 Beat for beat (r) 17.00 NRK nyheter 17.10 Landeplage (r) 17.40 Oddasat – nyheter på samisk

17.55 Tegnspråknytt

18.00 Førveld

18.40 Distriktsnyheter

19.00 Dagsrevyen

19.45 Ut på tur til Dovrefjell

Dokumentarserie. Er det mulig å forvandle en 10 år gammel playstation bygutt til vaskeekte cowboy og naturfreak i løpet av en uke?

20.45 Extra-trekning

20.55 Distriktsnyheter

21.00 Dagsrevyen 21

21.30 Brennpunkt

Forsvarene. Tidlig om morgenen den 23. juli 2011 fikk Geir Lippestad en telefon som skulle snu livet hans fullstendig på hodet. Anders Behring Breivik ville ha ham som forsvarene.

22.30 Snarveg til lykke

(3) Sv. komiserie.

23.00 Kveldsnytt

23.25 Folkeopplysningen (r)

(3) Norsk dokumentarserie.

23.55 Løvebakken (r)

00.25 Okej – 80-tallets største popmagasin (r)

01.25 Spørøst forsvunnet (r)

02.05 Skavlan (r) 03.05 Meisterklasse (r)

03.50 Aktuelt (r) 04.20 Nye triks (r)

05.10-05.50 Førveld (r)

2

19.50: VM-kvalifisering: Norge – Slovenia

06.30 Nyhetsmorgen 06.55 God morgen Norge 10.00 God morgen Norge (r) 11.45 Ettermiddagen (r) 13.10 Supernanny 14.10 Joey (r) 14.40 Beverly Hills 90210 (r) 15.30 Raising Hope 16.00 Home and Away 16.30 Home and Away 17.00 En moderne familie (r) 17.30 Ettermiddagen

18.30 Nyhetene

18.45 Været

18.50 Sportsnyhetene

19.00 Hotel Cæsar

(46) Norsk såpeopera. Det blir dramatisk når en trollegger kollapser og dør i resepsjonen. Samtidig skriver pressen om virusepidemi i Danmark.

19.30 Før kampen

19.50 Kvalifisering fotball-VM

Norge – Slovenia, 1. omgang. Direkte fra Ullevål.

20.50 I pausen

21.00 Kvalifisering fotball-VM

Norge – Slovenia, 2. omgang.

22.00 Nyhetene og Været

22.15 Sportsnyhetene

22.45 Privat praksis

(11) Am. dramaserie. Addison har begynt å sette spørsmåltegn ved hvor mye hun egentlig ønsker seg en baby.

23.35 Jakten på kjærligheten (r)

(3) Underholdningsserie.

00.35 Brothers & Sisters

01.25 Medium (r)

02.15 Criminal Minds (r)

03.00 The Cleaner (r)

03.50 Cops L.A.C

04.40 Damages

05.25 En moderne familie (r)

05.50-06.00 Sonen

NRK 2

20.45: Mitt liv

09.05 Aktuelt (r) 09.35 Oddasat (r) 09.50 Distriktsnyheter (r) 13.10 Urix (r) 13.30 Debatt fra Litteraturhuset 15.30 Dallas 16.15 Jessica Fletcher (r) 17.00 Derrick (r)

18.00 Dagsnytt atten

19.00 Den tapte

generasjonen (r)

19.25 Seile sin egen sjø –

historien om Kon-Tiki (r)

Norsk dokumentar. Dette er historien filmteamets unike innspilningsreise, og om verdens mest kjente nordmann.

20.15 Aktuelt

20.45 Mitt liv

(1) Hanna Kvanmo. Norsk dokumentarserie.

21.30 Bokprogrammet

(1) Hovedgjest i kveldens program er krimforfatter Jørn Lier Horst, som er aktuell med boken Jakthundene.

22.00 NRK nyheter

22.10 Urix

22.30 Åstedtsgranskere på

Ground Zero

Br. dokumentar. Krimialetterforskerne som skulle undersøke Ground Zero etter den store katastrofen i 2001, forteller hvordan de gikk til verks.

23.15 Oljens mørke historie

(r)

(2) Fr. dokumentarserie.

00.10 Ut på tur til Dovrefjell

(r)

01.10 Oddasat (r)

01.25-04.45 Distriktsnyheter

N

20.30: Sinnasnekker'n

06.00 Morgensending 10.10 4-stjerners middag (r) 11.00 Will & Grace (r) 11.25 Christine (r) 11.50 Cougar Town (r) 12.20 Friends (r) 12.50 Slankekrigen (r) 14.45 One Tree Hill (r) 15.40 Christine (r) 16.10 Happy Endings (r) 16.40 Cougar Town (r) 17.10 Friends 17.40 Two and a Half Men

18.05 The Big Bang Theory

(r)

19.00 Forbindelser

(5) Norsk dokumentarserie.

19.30 Gøy på landet

(10) Norsk realityserie. På Herøy er det tid for stevnemøte. Kristian har lagt opp til en dag fylt med eventyr, fart og spenning, mens Håvard tar damene med på det han liker best, nemlig fotball.

20.30 Sinnasnekker'n

(2) Norsk underholdningsserie.

Naboene klager på hvordan huset til Mette og Ole Christian ser ut, Mette har flere ganger vurdert å flytte, og oppussingen sliter på forholdet.

21.30 CSI: Miami

(9) Am. krimserie.

22.30 CSI (r)

(15) Am. spenningsserie.

23.30 Castle (r)

(16) Am. krimserie.

00.25 CSI: Miami (r)

01.20 CSI (r)

02.15 9/11: Ti år etter (r)

04.25 Human Target (r)

05.15-06.00 Friday Night

Lights (r)

3

20.30: Hellstrøm rydder ...

06.00 Morgensending 12.00 Oprah (r) 13.00 Lukusfellen Sverige (r) 14.05 Redningsskøyta (r) 14.35 Landsfarenen (r) 15.30 Masterchef USA (r) 16.30 Alle elsker Raymond (r) 17.00 The Mentalist (r)

18.00 Bones (r)

19.00 Lukusfellen Sverige

20.00 Redningsskøyta

(10) Norsk dokumentarserie. Tom og Håvard på ambulansébåten EYR frakter en pasient med kols til sykehus.

20.30 Hellstrøm rydder opp

– hjemmet (r)

(1) Norsk underholdningsprogram. Hellstrøm turen til Ottestad hvor han besøker Liv.

21.30 Homsepatruljen

(1) Norsk underholdningsprogram. Homsepatruljen er tilbake på TV3, og denne gangen skal patruljen reise landet rundt for å gi en frisk oppløftning til håpløst stillese karer.

22.30 Paradise Hotel

Danmark

23.20 How I Met Your

Mother

23.50 Kongen av Queens (r)

00.20 Bones (r)

01.15 The Mentalist (r)

02.15 Mercy (r)

03.15 Robinson-

ekspedisjonen 2011 (r)

04.35 Masterchef Australia

(r)

05.50-06.00 Viasats verden

NRK 3

19.30 Bondi Beach (r)

19.55 Leger i praksis

20.45 Kates affærer

(4) Am. dramaserie.

21.25 Dama til Kristian

Valen (r)

Underholdningsserie.

21.55 Top Gear – Bolivia

spesial (r)

Br. underholdnings-

serie.

23.15 Luther (r)

(3) Br. krimserie. Lut-

her er på sporet av en

satanistisk okkult per-

son som har kidnappet

en mor, men latt

babyen være igjen.

00.10 Boardwalk Empire

(r)

01.00 Lov og orden: New

York (r)

01.45 Bondi Beach (r)

02.05 Kates affærer (r)

02.50 Pinlige sykdommer

(r)

03.35-05.05 Okkupasjon

(r)

NRK super

06.30 Fantorangen

07.00 Supermorgen

09.30 Kuraffen

10.30 Drømmehagen (r)

11.00 Superstrekar

13.30 Supernytt (r)

13.40 Venneridagen

2012 (r)

14.10 Bevinget (r)

14.30 Ekkel og Lekker (r)

14.45 M.I. High (r)

15.15 Brødrene Dalton (r)

15.25 iCarly (r)

15.50 iCarly (r)

16.10 Big Time Rush (r)

16.35 Spionligaen (r)

17.00 Månåid-TV

20.50 Spionballene (r)

17.30 Simen Summe (r)

17.35 Bøsse (r)

17.45 Moro med Klaus (r)

18.00 Ridder Mikkel

18.15 Frøken Frida (r)

18.20 Frida på skipet (r)

18.35 Brødrene Dalton

18.50 Supernytt

19.00-19.30 Dyre-

hjelpeme

2 zebra

09.15 Morgensending

13.00 M*A*S*H (r)

13.30 Zebra Grand Prix (r)

14.30 Gene Simmons:

Family Jewels

15.00 MacGyver (r)

16.00 Scrubs (r)

16.30 Scrubs (r)

16.55 South Park (r)

17.25 South Park (r)

17.55 That '70s Show (r)

18.20 That '70s Show (r)

18.45 Pizzagiengen (r)

19.15 Sent med Simen

Sund (r)

19.45 Cleveland Show

20.15 Little Britain

20.50 Little Britain

21.25 Little Britain

22.00 Sent med Simen

Sund

22.30 Klovn (r)

23.00 Criminal Minds (r)

23.55 102 Minutes That

Changed America

01.00 102 Minutes That

Changed America

02.05 Nattssending

2 bliss

05.15 Morgensending

09.40 Giuliana & Bill

10.30 How Do I Look? (r)

11.20 Amazing Race (r)

12.10 The Talk

13.00 Brothers & Sisters

(r)

13.50 Frustrerte fruer (r)

14.40 Privat praksis (r)

15.30 Grey's Anatomy (r)

16.15 Glee (r)

17.10 The Hills

17.40 Say Yes to the Dress

– Atlanta

18.10 Amazing Race

19.00 How Do I Look?

20.00 Got to Dance

21.00 Say Yes to the Dress

– Atlanta (r)

21.30 Supernanny (r)

22.30 Eataholics

23.25 Hotel Cæsar

23.55 The Hills (r)

00.25 Koneklubben

01.20 Koneklubben

02.10 Koneklubben

03.00 Nattssending

FEM

06.00 Morgensending

09.35 Judge Judy (r)

10.00 Judge Glass (r)

10.25 Charmed (r)

11.15 Ugly Betty (r)

12.05 Gossip Girl (r)

13.00 Gilmore Girls (r)

13.55 Judge Judy

14.25 Judge Glass

14.50 Unge mødre

Danmark (r)

15.25 Unge mødre (r)

15.55 Hus til salg (r)

17.00 Verdens strengeste

foreldre (r)

18.00 Cupcake-krigen

19.00 Bortskjemte

prinsesser (r)

19.30 Unge mødre

Danmark (r)

20.00 Unge mødre (r)

20.30 Bunheads

21.30 Forbindelser

22.00 Slankekrigen

23.50 Forbindelser (r)

00.20 Cold Case (r)

01.10 Medium (r)

02.05 Nattssending

MAX

05.05 Morgensending

12.35 Skattejegerne (r)

13.30 Pantelånerne i

Detroit (r)

14.00 Lagerkrigen (r)

14.30 Two and a Half

Men

14.55 Top Gear (r)

15.55 Pantelånerne i Las

Vegas (r)

16.25 Skattejegerne (r)

17.20 Dusørjegeren (r)

17.5

ABONNEMENT

Ett år: kr 2.880
Halvt år: kr 1.545
Kvartal: kr 795
 Kontakt kundesenter for øvrige priser og informasjon.

ADRESSER

Besøksadresse 22 310 310
 Grubbegt. 6 22 310 425
 (etter kl. 16.00)
Nettavis
 vl.no **e-post**
 tips@vl.no

KUNDESENTER

Kundesenter (abonnement) 22 310 350
Sentralbord 22 310 310
E-post arkiv arkiv@vl.no
E-post abonnement vl@kundesenter.com

ANNONSER

Telefon 22 310 310
E-post stilling stilling@vl.no
E-post annonse@vl.no

BIBEL | 2011
 Bibelen som app
 www.bibel.no

NORGE I GÅR

VARMEST 18.8 °C
 Sola
KALDEST -4.1 °C
 Venabu
VÅTEST 11.0 mm
 Takle

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag
Oslo	17 0-2 mm	17 3-7 mm	14 0 mm	13 0 mm	13 0-2 mm	15 0 mm
Kristiansand	18 1-3 mm	13 0-1 mm	12 0-2 mm	13 1-3 mm	13 1-3 mm	14 0 mm
Stavanger	16 0-2 mm	12 1-3 mm	11 3-7 mm	12 2-5 mm	12 2-5 mm	12 2-5 mm
Bergen	17 0-2 mm	13 3-7 mm	10 3-7 mm	11 2-5 mm	11 2-5 mm	11 2-5 mm
Geilo	16 3-7 mm	6 0-2 mm	6 0-2 mm	5 1-3 mm	5 1-3 mm	5 0 mm
Lillehammer	14 0-2 mm	15 5-10 mm	12 0 mm	9 1-3 mm	10 0-2 mm	12 0 mm
Ålesund	19 5-10 mm	11 1-3 mm	10 2-5 mm	10 1-3 mm	11 2-5 mm	11 2-5 mm
Trondheim	15 0-2 mm	10 5-15 mm	12 0-2 mm	10 1-3 mm	11 1-3 mm	10 1-3 mm
Bodø	15 0 mm	17 0-2 mm	10 0-2 mm	11 0 mm	12 0 mm	10 0-2 mm
Tromsø	11 0-2 mm	14 0 mm	10 1-3 mm	12 0 mm	11 0 mm	11 0 mm
Karásjohka	8 0 mm	11 0-2 mm	13 1-3 mm	11 0 mm	11 0 mm	10 0-2 mm

Værspalten er levert av: nyhetsgrafikk.no
 Værdata leveres av Meteorologisk Institutt

TAKK FOR I DAG
 Alf Gjørund
 journalist

Twitre?

For et par uker siden skrev jeg noen artikler om «kristen-tvitrene». Her om dagen fikk jeg et vennlig brev i posten fra en trofast 96 år gammel abonnent. Han forteller at han behersker syv-åtte fremmede språk, men har ikke funnet ut hva ordet «twitre» betyr.

Her må jeg bare innrømme å ha sviktet min plikt til å forklare ukjente ord. Svaret er at ordet «twitre» er avledet av en stadig mer populær tjeneste på internett som heter Twitter. Den gir deg mulighet til å skrive små meldinger på 140 tegn som kan leses av alle som vil.

Selv pleier jeg å bruke ordet «tvitre», med enkel v, om denne skrivingen. Andre bruker det norske verbet å «kvitre».

Det gir en viss pekepinn på betydningen.

MINIKRYSS 11522

1		2		3		4
	5		6		7	
8						
	9		10			
11	12			13	14	
15		16		17		18
	19				20	
21			22			
	23					
24						

VANNRETT: 1. Kjent norsk illustratør 6. Mannsnavn 8. Sted i Hordaland 9. Viser 11. Enslig 13. Tyveri 15. Tiltro 17. Osean 19. Merket 21. Sur 23. Støtte 24. Oppgavene

LODDRETT: 1. Kornsort 2. Kjøkkenredskap 3. Gremmelse 4. Tåpen 5. Berg 6. Art. 7. Adv. 10. Antar 12. Tall 14. Human org. 15. Doktoren 16. Sliten 17. Plaggdel 18. Hilde 19. Kunst lat. 20. Ledelse 22. Drikk

Løsning: Øverst t.h. på Familie-sidene.

SUDOKU

Distribusjon: Norsk Seriebyrå

				4	3	7		
9							8	
			9	8		4		
5					2			
8		2	3		9	6		4
			5					2
		9		3	7			
	4							1
	1	5	4					

Vanskelighetsgrad: ★★★★★

Fyll ut de tomme feltene slik at både de lodrette og vannrette feltene, samt hver av boksene med 3x3 felt, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

Løsning på forrige oppgave:

5	9	1	6	3	2	4	7	8
4	7	3	8	5	1	2	9	6
6	2	8	9	4	7	1	3	5
1	5	9	2	8	3	6	4	7
8	6	2	4	7	5	9	1	3
7	3	4	1	9	6	5	8	2
3	1	7	5	6	4	8	2	9
9	4	6	3	2	8	7	5	1
2	8	5	7	1	9	3	6	4

RYSTENDE LESNING

Forleden kveld prøvde vi å taste oss inn på den kjente nettavisen vl.no for å sjekke hvem som ikke er bispenominert i Agder og Telemark. Men vi traff g-en i stedet for l-en og havnet i stedet i selveste Verdens Gang.

Som kjent er dette en avis som prioriterer de viktige sakene, og vi ble snart oppslukt av dokumentarjournalistikk i verdensklassen. Ikke minst gjorde det et uslettelig inntrykk å lese om den amerikanske skuespilleren Jessica Simpson og hennes inderlige ønske om å slanke bort hele ti kilo. Takk til VG for gripende dokumentasjon av menneskelig lidelse og ikke minst: Takk for at vi ble gjort oppmerksom på at Jessica Simpson eksisterer.

VÅRT ENTYDIGE RÅD

I tilfelle skuespiller Jessica Simpson skulle være blant våre lesere, har vi følgende råd siden du nå står fram i verdenspressen og forteller at puppene dine er «for store til å løpe med»:

Bruk heller beina.

Historien om Jessica gjør dypt inntrykk.

TOK SEERNE MED STORM

Det var ingen enkel sak å komme seg ut av rampelyset på vg.no. For her var også siste nytt og en grundig artikkel om værmelder Eli Kari Gjengedal. Onsdag kveld tok hun TV-seere med storm «i en grå kjole, med ny frisyre og ekstra sminke.»

Det finnes vel knapt ord som kan beskrive vår takknemlighet for at vi fortsatt har aviser som tar sitt samfunnsansvar på alvor.

NYE TIDER I DAGEN

Helt siden Arthur Bergs Tid har vi fulgt avisen Dagen i tykt og tynt. Arthur var en høvding med tydelige standpunkter til det meste og i særdeleshet til spørsmålet om kvinnelig prestetjeneste. Han var ikke bare motstander av at kvinner skulle ikke seg prestekjole, men hadde heller ikke all verdens respekt for den mannlige delen av prestestanden. Da Arthur ved en anledning ble spurt hva han mente om kvinnelige prester, kom svaret kjapt: «Finst det noko anna?»

I Arthurs år som Dagen-redaktør var spørsmålet om kvinners prestetjeneste selve testen på bibeltroskap og sann kristendom. Og det er med et visst vemod vi noterer oss at tidene forandrer seg og testspørsmålene med den. Torsdag klinket nemlig Arthurs etterkommere til med følgende testspørsmål over hele Dagens førsteside: «Er din pastor på Twitter?» Selv slipper vi å svare på dette spørsmålet. Hedninger som vi er, har vi ingen pastor. Og hadde vi en, ville vi ikke stilt krav om at han skulle twitre. Det hadde holdt om han kvitret.

Nye tider – nye spørsmål.

HUGIN OG MUNIN

hugin.munin@vl.no

DAGLIGLIV

Halden er ikke noe spahotell. Det er ordføreren i Halden, Thor Edquist fra Høyre, som opplyser dette til Halden Arbeiderblad.

– Det må være noe riv ruskende galt når et brev som sendes fra Storsteinnes på tirsdag ikke kommer fram til Malangen før på lørdag, slår Hilfred Johansen fast overfor bladet Nye Troms.

Tiden har løpt fra Frøkenstiftelsen, mener stiftelsesstyret ifølge Bergens Tidende.